

Михайло Фейса

БЕШЕДУЙМЕ ПО РУСКИ
ГОВОРИМО РУСИНСКИ

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
НОВИ САД
2017

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВИМ САДЗЕ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ОДДЗЕЛЕНЕ ЗА РУСИНИСТИКУ

За видавателя:
проф. др Ивана Живанчевић Секеруш

Михайло Фейса

БЕШЕДУЙМЕ ПО РУСКИ / ГОВОРIMO РУСИНСКИ

Рецензенти:
мр Ксения Сегеди
мср Александер Мудри

Електронски обробок и прелом:
Игор Лекић

ISBN: 978-86-6065-428-3
URL: <http://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2017/978-86-6065-428-3>

НОВИ САД
2017

УВОДНЕ СЛОВО

Потреба за таким приручніком существуете уж даскельо децени, насампредз од запровадзованя курса Руски язик як виборни за студентах студийных групох Філозофскага факултета у Новим Садзе.

Опредзелели зме ше би приручнік бул концептованы на основы приручніка хтори ше уж потвердзел як хасновити и ефикасны за учене рускага язіка. Слово о бешедніку *Бешедуйме по рускі*, хтори публикованы у двух виданьох (едно за бешеду жительох валала Вишна Яблонка у сіверовосточнай Словакіі, а друге за бешеду жительох валала Підгірне у заходній Україні). Першое видане публіковане 1976. року, а друге 1979. року. У тих виданьох бешедніка находзя ше три колони – англійска, руска / русинска у кирилкі и транскрыбована руска / русинска у латынкі же би припаднік рускай / русинскай еміграцыі (т. ё., з амерыцкага боку патрене, иміграцыі) могол пречытац текст кирилкі. За наш домашні бешеднік, зложели зме ше зоз порушоватэльюм того першаго медзинароднага русиністичнага проекту, академіком Полом Робертом Магочайом, же би хасновитшэ було колону з текстом транскрыбованай латынкі заменіц зоз текстом медзинароднай фонетичнай абецеды же би и хаснователь бачко-сримскай рускай популяцыі могол чытац англійски текст. У кождым случаю и бешеднік *Let's Speak English and Rusyn / Бешедуйме по англійски и по рускі* (публіковане 1997. року) и предходзаци два вітвoreri свой зарисовани цілі.

І тот руско-сербски приручнік *Бешедуйме по рускі / Говоримо русински* творя 25 поглавя. Кажде поглаве составене зоз одредзеного числа виразох на дату тему (напр. I поглаве "Поздрави" / "Поздрави"; II поглаве "Представяне и нащиви" / "Представљање и посете" ітд.). Од шестаго поглавя дадавяю ше дополнююци списки словох хтори унапрятнены на обезпечоване помоцы читачови же би прещирел свой словнік. Гу тому, оформлена и свойофайтова поровньюца руско-сербска граматика хтору творя таблічки основных деклинацыйных (за меновнікі, заменовнікі, прикметнікі и числозвнікі) и кон'югацийных (за діеслова) моделох, як и списки найфреквентнейших прикметнікох, діесловох, применовнікох и злучнікох. Тоты сущны граматични информации помагаю виучовачови формовац вельо вецей виреченья и виразы як цо могол формовац лем на основы того цо му понукнute у предходзящих поглавийох.

У одношеню на виданя чий основны текст формованы седемдзешатых роках двацетаго віку, у руско-сербским бешедніку *Бешедуйме по рускі / Говоримо русински* зробены одредзены преправяня жридловых виреченьох и числени дадаваня новых виреченьох и новых лексемох. Намира тих віменкох була же би ше до приручніка унесла сучасна тематыка, односно же би ше бешеднік на тот способ прибліжел нешкайшому хасновательови. З тей нагоды жадам виражыц подзековане Зінаиды Віславски, хтора у значней міри помогла при виробку таго бешедніка.

За Оддзелене за русиністику окреме значне же ше на рочнім уровню праявлю у просеку коло штерацец студенты хторым мацерински язик сербски а руски выбрали виучованац у рамікох виборнага курса у тирваню од штири семестри – од A1.1 уровня по A2.2 уровень. Вериме же тот приручнік пополні недостаток литературы тей файты и же будзе на хасен у першым шоре студентах хтори сцу учыц руски язик на Філозофскім факултету у Новим Садзе, але годни го хаснованац и школьнare зоз мішаних стredkoх на основношколским и стredньошколским уровню хтори ше опредзеля виучованац руски язик

на факультативним уровню. Гу тому, як цо то бул случай и зоз предходзацияма бешеднікамі, *Бешедуйме по руски / Говоримо русински* може буц хасновіти и шыцкім одроснутым Руснацом хтори нє у образовней системі а чувствую потребу за ученьем рускага язіка войводянскіх (бачко-срімскіх) Руснацох у жемі и иножемстве.

Автор

Руска кирилка

а, А
б, Б
в, В
г, Г
ѓ, Ѓ
д, Д
е, Е
ѓ, Ѓ
ж, Ж
з, З
и, И
ї, Ѓ
й, Й
к, К
л, Л
м, М
н, Н
о, О
п, П
р, Р
с, С
т, Т
у, У
ф, Ф
х, Х
ц, Ц
ч, Ч
ш, Ш
щ, Щ
ю, Ю
я, Я
ь, Ђ

Русинска ћирилица

а, А
б, Б
в, В
- (грлени сугласник; најближи x)
г, Г
д, Д
е, Е
је, Је
ж, Ж
з, З
и, И
ји, Ји
ј, Ј
к, К
л, Л
м, М
н, Н
о, О
п, П
р, Р
с, С
т, Т
у, У
ф, Ф
х, Х
ц, Ц
ч, Ч
ш, Ш
шч, ШЧ
ју, Ју
ја, Ја

Меки знак се у русинском језику пише одвојено од *н* и *л*, па комбинације *њ* и *љ* за еквиваленте имају слова *њ* и *љ*; он се пише одвојено и од *т* и *đ* па русинске комбинације *ть* и *đь* за еквиваленте имају *ћ* и *Ђ*.

Русинска комбинација *đж* кореспондира са српским *џ*.

Специфичну русинску фонему *đz* српски језик не разликује као фонему, него као алофон, нпр. у *Салцбург* и *конаџ дело краси*.

I

Поздрави

Слава Исусу Христу.
 (одвіт) На вики слава.
 Дайбоже.
 (одвіт) Дайбоже и Вам.
 Добри дзень.
 Добре рано.
 Добри вечар.
 Витайце.
 Як (же) сце?
 Добре, дзекуем.
 Так, вшеліяк.
 Цо нове?
 Цо ше роби / случує?
 Збогом.
 Здрави будзце.
 Здрави оставайце.
 Довидзеня.
 Щешліва драга. Щешліву драгу.
 Меркуйце [на себе].
 Будзце осторожни.
 Чувайце ше.

Поздрави

Помоз' Бог
 (одговор) Бог ти помогао.
 Добар дан.
 (одговор) Добар дан и Вами.
 Добар дан.
 Добро ютро.
 Добро вече.
 Добро дошли.
 Како сте?
 Добро, хвала.
 Тако-тако.
 Шта је ново?
 Шта се ради / дешава?
 Збогом.
 Здрави били.
 Остајте у здрављу.
 Довиђења.
 Сретан пут.
 Пазите [на себе].
 Будите пажљиви.
 Чувајте се.

II

Представян€ и нащиви

Як вам мен? Як ше волаце?
 Мено ми ... Волам ше ...
 Допущце ми най вас упознам з паном
 Иваном. То пан Иван.
 А то його жена.
 [Чи] пан Балог дома?
 Не, вон нє ту тераз.
 Кеды ше враци?
 Думам же о годзину або два.
 Войдзце, модлім вас.
 Дайце ми ваш капут.
 Наздавам ше же вам нє завадзам.
 Не, вообще не завадзаце.
 Можем вам понукнуц дацо попиц?
 Сцели бисце дацо поесц?

Представљање и посете

Како вам је име? Како се зовете?
 Име ми је ... Зовем се ...
 Дозволите да вас упознам са господином
 Иваном. Ово је господин Иван.
 А ово је његова жена.
 Да ли је господин Балог код куће?
 Не, он сада није ту.
 Када ће се вратити?
 Мислим кроз сат или два.
 Уђите, молим вас.
 Дајте ми ваш капут.
 Надам се да вам не сметам.
 Не, уопште не сметате.
 Могу ли да вас понудим с пићем?
 Да ли бисте хтели нешто појести?

III

Молби, дзекованя, пребачована, несподзивана

Модлім вас, дайце ми тоту кнїжку.
Модлім це, принеш ми гевту шкатулу.
Чули сце цо ше случело?
Укажце ми дзе биваце.
Зробели бисце ми ёдну услугу, модлім
вас?
Цо сцеце?
Гей.
Не.
Дзекуем.
Дзекуем барз крашне.
Наисце сом вам барз подзековни.
Сердечно вам дзекуем.
Нет на чим. Аней не споминайце.
Нет на чим.
Придзце / Гибайце ту.
Шедніце.
Пребачце.
Пребачце. Жаль ми. Не сцел сом.
Барз ми жаль. Наисце сом не сцел.
У шоре / порядку. Добре.
То ніч.
Велька чкода. Барз нєдобре.
Ганьба.
То наисце нещесце.
То нєможліве. То не може буц.
Жаль ми же ваш бачи таки хори.
Наисце не так то.
Можебуц.
Чом ме вше уквилюєце?
Мушим вас похваліц.
Винчуем вам.
Не гнітайце ше на мене.
Охаб ме на миру!
Дай ми покой!
Не завадзай ми!
То ніч не вредзи.
Не було хасну з того.
То забранене.
Не старайце / бригуйце ше.
Яке несподзиване!

Молбе, захваљивања, извињења, изненађења

Молим вас, дајте ми ову књигу.
Молим те, донеси ми ону кутију.
Да ли сте чули шта се десило?
Покажите ми где станујете.
Да ли бисте ми учинили једну услугу,
молим вас?
Шта хоћете?
Да.
Не.
Хвала.
Хвала лепо.
Заиста сам вам јако захвалан.
Срдачно вам захваљујем.
Нема на чему. Немојте ни спомињати.
Нема на чему.
Дођите овде.
Седите.
Извините.
Извините. Жао ми је. Нисам хтео.
Јако ми је жао. Стварно нисам хтео.
У реду је. Добро.
Није то ништа.
Велика је штета. Јако је лоше.
Срамота.
То је заиста несрећа.
То је немогуће. То не може бити.
Жао ми је што је ваш ујак тако болестан.
Заиста није то тако.
Можда.
Зашто ме стално вређате?
Морам да вас похвалим.
Честитам вам.
Немојте се љутити на мене.
Остави ме на миру!
Пусти ме на миру!
Немој ми сметати!
То ништа не вреди.
Није било користи од тога.
То је забрањено.
Немојте се бринути.
Какво изненађење!

IV

Питанја

Дзе ...?
 Дзе ше може достац ...?
 Можеце предложиц дацо добре?
 Цо то?
 Цо гевто?
 Цо думаце?
 Цо то значи?
 За цо то?
 Дзе идзеце?
 Одкадз / одкаль сце пришли?
 Цо сцеце?
 Цо ше случує? Цо нове?
 Цо ше стало / случело?
 Хто там?
 Хто приходзи?
 Чом?
 Чом не?

Питања

Где ...?
 Где се може добити ...?
 Да ли можете предложити нешто добро?
 Шта је то?
 Шта је оно?
 Шта мислите?
 Шта то значи?
 За шта је то?
 Где идете?
 Одакле сте дошли?
 Шта хоћете?
 Шта се дешава? Шта има ново?
 Шта се десило?
 Ко је тамо?
 Ко долази?
 Зашто?
 Зашто не?

V

Розумене

Хтори ваш мацерински језик?
 Ми бешедуєме по сербски на роботи, а по
 руски дома.
 Моя баба бешедує лем по руски.
 Сцем учиц руски језик.
 Можем розумиц по руски кед бешедуєце
 помали.
 Вигварел сом тото слово так як треба?
 Модлїм вас, повторце то ище / еши раз.
 Не бешедуйце так швидко / фришко.
 Тераз шицко розумим.
 Віправце ме, кед направим гришку.
 Як ше то пове по руски?
 Як ше то вола по руски?
 Хтори странски језики знаце?
 Можем бешедовац по французки, по
 немецки, по русийски, по мадярски,
 по українски, по шпански и по
 италиянски, але найлепше од
 шицких по руски.
 Я ище не можем чечно бешедовац, але

Разумевање

Који је ваш матерњи језик?
 Ми говоримо српски на послу, а русински
 код куће.
 Моја баба говори само русински.
 Хоћу да учим русински језик.
 Могу да разумем русински ако причате
 полако.
 Изговорио сам ту реч тако како треба?
 Молим вас, поновите то још једном.
 Немојте причати тако брзо.
 Сада све разумем.
 Исправите ме, ако направим грешку.
 Како се то каже на русинском?
 Како се то зове на русинском?
 Које стране језике знate?
 Могу да причам на француском, на
 немачком, на руском, на мађарском,
 на украјинском, на шпанском и на
 италијанском, али најбоље од свих на
 русинском.
 Ja још не могу да говорим течно, али

розумим досц̄ добрे.
Вон ма право, а ви н̄ маце право.

разумем доста добро.
Он је у праву, а ви нисте.

VI

Хвиля

Яка хвиля?
Прекрасни дзень.
Слунко швици, а н̄бо ясне.
Хмарно.
Будзе падац диждж.
Диждж пада.
Вельки диждж пада. Диждж лୋ.
Вжали сце зоз собу амрел?
Диждж престава падац.
Попатрице на прекрасну дугу.
Витор дус. Витровито.
Дус витрик.
Приходзи буря.
Жимно.
Вонка мраз.
Шнିг пада.
Барз шлେзко.
Попатъце на мешац.
Нешка вноци полни мешац.
Яка температура?
Лем 20 ступнї [Целзиусово], а барз
влажно.
Попатъце на гевти хмари на н̄бе.
Густа молга того вечара.
Небо полне з гвездами.

Време

Какво је време?
Диван дан.
Сунце сија, а небо је ведро.
Облачно је.
Падаће киша.
Пада киша.
Јака киша пада. Лије киша.
Да ли сте узели кишобран са собом?
Киша престаје да пада.
Погледајте прелепу дугу.
Дува ветар. Ветровито је.
Дува ветрић.
Долази олуја.
Хладно је.
Напољу је мраз.
Пада снег.
Јако је клизаво.
Погледајте месец.
Ноћас је пун месец.
Колика је температура?
Само је 20 степени [Целзијуса], а јако је
влажно.
Погледајте оне облаке на небу.
Густа је магла ове вечери.
Небо је пуно звезда.

VI

Дополнююци слова

воздух
роса
цми
мраз
каменец, ляд
цомпля
виход слунка, швitanе
заход слунка, змерк
термометер

Допунске речи

воздух
роса
таман
мраз
лед
леденица
излазак сунца, свитање
залазак сунца, сумрак
термометар

VII

Дні, мешаці, рочны часци, швета, датумы

Кельо дні [ест] у тижню?
Цо роби твой оцец през дзень?
Кажды дзень ходзи на роботу.
Мой брат ходзи до вечаршай школи.
Неодлуга придзе Крачун.
Вчера бул родзени дзень моего оца.
Моя шестра му купела нови триков /
штрикер.
Хтори датум нешка?
Нешка други юний.
[То] перши у мешацу.
Влоні / Прешлого року зме ишли до
Канади.
Шлідуюцаго тижня мой брат придзе зоз
иножемства.
Того мешаца було барз жимно.
Вон умар пред роком.
Кельо вам роки?
Кельо думаце же мам роки?
Кельо роки маю вашо дзеци?
Кеды вам родзени дзень?
Мам петнац роки.
 Мнє петнац роки.
Ты ище млади.
Пейц роки сце младши одо мнє.
Ви таки стари як и мой брат.
У моїх роках я мушым жиц змирениш.

Дани, месецы, годишња доба, празници, датуми

Колико има дана у недељи?
Шта ради твој отац преко дана?
Сваки дан иде на посао.
Мој брат иде у вечерњу школу.
Ускоро ће доћи Божић.
Јуче је био рођендан мог оца.
Моја сестра му је купила нови цемпер.

Који је датум данас?
Данас је други јун.
Први у месецу је.
Лане / Прошле године смо ишли у Канаду.

Следеће недеље мој брат ће доћи из
иностранства.
Овог месеца је било јако хладно.
Он је умро пре годину дана.
Колико имате година?
Колико мислите да имам година?
Колико година имају ваша деца?
Када вам је рођендан?
Имам петнаест година.
 Мени је петнаест година.
Ти си још млад.
Пет година сте млађи од мене.
Ви сте толико стар као и мој брат.
У мојим годинама ја морам да живим
смириеније.

VII

Дополнююци слова

пондзелок
вовторок
стреда
штварток
пяяток
субота
недзеля

Допунске речи

понедељак
уторак
среда
четвртак
петак
субота
недеља

януар	јануар
фебруар	фебруар
март	март
апріл	април
май	мај
юни	јун
јули	јул
август	август
септембар	септембар
октобар	октобар
новембар	новембар
децембар	децембар

яр	пролеће
лето	лето
јесень	јесен
жима	зима

поладње	подне
календар	календар
вечар	вече
пол ноци	поноћ, пола ноћи
рано	јутро
ноћ	ноћ
попладње	поподне
јутре	сутра

Щешліви родзени дзень.
Христос раждається.
Славите ёго.

Крачун
Велька ноц
Нови рок
Щешліви Нови рок.
Квітна нідзеля
Кирбай
Русадля
Міколая
Фашенги

Срећан рођендан.
Христос се роди.
Ваистину се роди.

Божић
Ускрс
Нова година
Срећна Нова година.
Цвети, Цветна недеља
Кирбај
Духови
Свети Никола
Покладе

VIII

Числа

Знаш раховац?
 Мой мали брат уж зна чишилїц до сто.
 Остатнї раз вам гуторим же бисце
 престали.
 Кельо раз сце то зробели?
 Вон велью зна.
 Полож тото яблуко на громаду.
 Ви маце вецей пенёжи як я.
 Кельо два и / плус два?
 Не здавайце тоти числа, однїмайце их.
 Знаш множиц и дзелїц?
 Раз, два раз, три раз.
 Знаш нарисовац круг, квадрат и
 треугелнїк?

Бројеви

Да ли знаш да рачунаш?
 Мој мали брат већ зна да броји до сто.
 Последњи пут вам кажем да престанете.

Колико пута сте то урадили?
 Он много зна.
 Стави ту јабуку на гомилу.
 Ви имате више пара од мене.
 Колико је два и / плус два?
 Не сабирајте ове бројеве, одузимајте их.
 Да ли знаш да множиш и делиш?
 Једанпут, двапут, трипут.
 Да ли знаш да нацрташ круг, квадрат и
 треугао?

VIII

Дополнююци слова

0	нула
1	єден
2	два
3	три
4	штири
5	пейц
6	шейсц
7	седем
8	осем
9	дзевец
10	дзешец
11	єденац
12	дванац
13	тринац
14	штернац
15	петнац
16	шеснац
17	седемнац
18	осемнац
19	дзеветнац
20	двацец
21	двацец єден
22	двацец два
30	трицец

Допунске речи

нула
један
два
три
четири
пет
шест
седам
осам
девет
десет
једанаест
дванаест
тринаест
четрнаест
петнаест
шеснаест
седамнаест
осамнаест
деветнаест
двадесет
двадесет један
двадесет два
тридесет

31	трицец једен	тридесет један
40	штерацец	четрдесет
50	пейдзешат	педесет
60	шнейдзешат	шездесет
70	седемдзешат	седамдесет
80	осемдзешат	осамдесет
90	дзеведзешат	деведесет
100	сто	сто
101	сто једен	сто један
102	сто два	сто два
200	двасто	двеста
300	тристо	триста
1.000	тысяч, езер	хиљада
2.000	два тысячи / езри	две хиљаде
1.000.000	милион	милион

перши	први
други	други
трети	трети
штварти	четврти
пяти	пети
шести	шести
седми	седми
осми	осми
дзевяти	девети
дзешати	десети
једенасти	једанаести
дванасти	дванаести
тринасти	тринаести
штернасти	четрнаести
петнасти	петнаести
шеснасти	шеснаести
седемнасти	седамнаести
осемнасти	осамнаести
дзветнасти	деветнаести
двацети	двадесети
двацец перши	двадесет први
двацец други	двадесет други
трицети	тридесети
штерацети	четрдесети
пейдзешати	педесети
тысячити / тысячни	хиљадити

половка	половина
третина	трећина
штвартина / штварцина	четвртина
пиятина	петина

анї єден	ниједан
барз	јако
барз добре	врло добро
вельо	много
вецей	више
голем, гоч лем	макар, макар само
гоч цо	било шта
громада	гомила
дакус	мало
даскельо	неколико
дацо, цошка	нешто
коло, дас	око
лєдво	једва
меней	мање
найвецей	највише
найменей	најмање
нїч	ништа
обидвоме	обојица
пара / пар	пар
процент	процент
скоро; лем цо нє	скоро; само што није
тельо вельо кельо	толико пуно колико
тельо мало кельо	толико мало колико
дванац	туце
шицко	све

IX

Час

Кельо годзин?
Єдна годзина.
Коло двох [годзин]. Коло другой
[годзини].
Точно три [годзин].
Штири [годзин] и пейц [минути].
Пейц и петнац.
Шейсц и трицец. Пол седмей.
Петнац до седем.
Дзешец минути до осем.

Време

Колико је сати?
Један сат.
Око два [сата].
Тачно је три [сата].
Четири [сата] и пет [минута].
Пет и петнаест.
Шест и тридесет. Пона седам.
Петнаест до седам.
Десет минута до осам.

Уж поладн€.
Пол ноци.
Увидзиме ше о пол годзини.
Препозно. То барз позно.
Превчас. То барз вчас.
Ваша годзина идзе добре?
Дакус пожнї / заостава.
Віше понагля / идзе напредок.
На муре велька годзина.
Накруцце годзинку и намесцце ю же би
брэнкала на седем годзин.

Већ је подне.
Пола ноћи је. Понаћ је.
Видећемо се кроз пола сата.
Прекасно је. То је само касно.
Прерано је. То је само рано.
Да ли ваш сат иде добро?
Мало касни / заостаје.
Увек жури / иде напред.
На зиду је велики сат.
Навијте сат и наместите га да звони у
седам часова.

IX

Дополнююци слова

або ... або ..., лєбо ... лєбо ...
анї ... анї ...
бувши, дакедишинї
будучносц; будуци
гоч
гоч кеди
дакеди
дораз, лем хвильку
зашве, навше
ище / ещи [вше]
конечно
нараз, одразу
нєдавно
нєодлуга, пошвидко
нїгда
обично, звичайно
од тераз
остатнї
по, до; по / до тераз
по, после
праве
пред; скорей
прешлосц; прешли
ридко
шицко
стаємно
такой, зместа
теди
терашньюосц; терашнї
у блїзкей будучносци
у далёкей прешлосци

Допунске речи

или ... или ...
ни ... ни ...
бивши, некадашњи
будућност; будући
макар
било када
понекад, некада
одмах, само тренутак
заувек, занавек
још [увек]
коначно
одједном
недавно
убрзо
никада
обично
од сада
последњи
до; до сада
после
баш, управо
пре
прошлост; прошли
ретко
све
стално
одмах, сместа
тада
садашњост; садашњи
у близкој будућности
у далекој прошлости

у прешлосци
цали час, вшে
часто

X

Дњови порядок

На кельо годзин ставаце рано?
Не любим исц спац вчас.
Обично ше будзим на пол осмей, але
любим полежац / полежыц на
посцелі скорей як станем.
На кельо годзин бренкал векер?
Мушим швидко очухац зуби, умиц твар и
зачесац ше.
Мой мали брат ше зна обуц, але я му
мушим завязац шнурки.
Тато ше ище / еши бритви.
Можем ше отуширац?
Чом ше место того нє окупаш у кадзи?
Дзе мидло?
Моя шестра ше вшে шминка,
окреме гамби и коло очох.
Чи вона ма варгочи або хвосцик?

у прошлости
све време, увек
често

Дневни распоред

У колико сати устајете ујутро?
Не волим да идем на спавање рано.
Обично се будим у пола осам, али волим
да полешкарим у кревету пре него
што устанем.
У колико сати је звонио будилник?
Морам брзо да оперем зубе, умијем лице
и почешљам се.
Мој мали брат зна да се обује, али ја
морам да му увежем пертле.
Тата се још брије.
Могу да се истуширам?
Зашто се уместо тога не окупаш у кади?
Где је сапун?
Моја сестра се увек шминка, посебно усне
и око очију.
Да ли она има кике или реп?

XI

Фамелия и товарише

Маме вельку фамелию.
Жиєм дома з мою мацеру, оцом,
младшим братом и двома
шестрами.
Мой старши брат ше оженел прешлого
року.
Моя шестра ше одала прешлого мешаца.
Його жена / супруга
гравидна / самодруга / ваготна.
Вон сце дзивче, а моя андя би сцела
хлапца.
Вона ше породзи у октобру.
Моя нина / тета, бачи, шестриніца и
братняк жио на другим боку уліци.
Я любим свою куму и кума.
Положце бебу / дзецко до кочика.

Породица и пријатељи

Имамо велику породицу.
Живим код куће са мојом мајком, оцем,
млађим братом и двема сестрама.
Мој старији брат се оженио прошле
године.
Моја сестра се удала прешлог месеца.
Његова жена / супруга је
трудна / гравидна / носећа.
Он хоће девојчицу, а моја снаја би хтела
дечака.
Она ће се породити у октобру.
Моја тетка, ујак / стриц, сестра од тетке /
ујака / стрица и брат од тетке / ујака /
стрица живе на другој страни улице.
Ја волим своју куму и кума.
Ставите бебу / дете у колица.

Знаце прекруциц дзецко? Знаце пременїц
пелюхи дзецку?
Вона моя дзивка / фраерка.
Моцно ме облап и побочкай / поцилуй.
Вони ше разведли / розишли.

Да ли знате да преповијете дете? Да ли
знате да промените пелене детету?
Она је моја девојка / цура.
Снажно ме загрли и пољуби.
Они су се развели / разишли.

XI

Дополнююци слова

андя
бачи
(стари) легинъ, неженєти
братов син; шестров / шестрин син

братова дзивка; шестрова / шестрина
дзивка
гдовец
гдовица
дзивка
жена, супруга
жец
заручнік
заручніца
кум
кума
кумче, крешнятко, крешнє
легинъ, фраер, мили
людзе; челядз; народ
мачох
мачоха
муж, супруг, чловек
невеста
невласна дзивка
невласна шестра
невласни брат
невласни син
нина, тета
пан
панї
паночка
прабаба
прадїдо
разведзени
син
стара дзивка
унук

Допунске речи

стрина, ујна
стриц, ујак
(стари) момак, нежења
братанац, братовљев син; сестрић, сестрин
син
братаница, братовљева ћерка;
сестричина, сестрина ћерка
удовац
удовица
девојка; ћерка
жена, супруга
зет
вереник, заручник
вереница, заручница
кум
кума
кумче
дечко, момак, драги
људи; чельад; народ
очух
маћеха
муж, супруг, човек
невеста, снаја
пасторка
полусестра
полубрат
пасторак
тетка
господин
госпођа
госпођица
прабаба
прадеда
разведен
син
уседелица, стара девојка
унук

унука
швекор, оцец
швекра, мац
широтка
шовгор, шестров чловек

унука
свекар, отац
свекрва, мајка
сиroke
шогор, сестрин муж

XII

Дом

Наша хижка на концу шлідуюцей уліці.
Вона ма два поверхі: ми жиєме
на другим поверху, а баба и дідо
жию у прижемлю.
Тато и дідо вибудували нашу хижу пред
тим як ще я народзел.
Ми маме пейц хижки: кухню, два спальні,
едальню и дньову хижу.

У дньовей хижі маме телевизор и це-де
плеер.
Моя нина ма вельки телевизор у фарбох.
Мама вше у кухнї.
Там вона ма шпоргет, фрижидер и
машину за райбане.
Поце / Гібайце до моєй хижі.
Дзе купальня / купатило?
Не забудзце пущыц воду до ве-це шольки.

Мой найстарши брат нє ма свою хижу, але
быва у квартелю.
Вон и його жена биваю на штвартим
поверху и до свойого квартеля
можу дойсц по гарадичох або з
лифтом.
Полож на цепле, жимно ту.
Положце вецей древа на огень.
Мой оцец часто зашпи на кавчу.
Запальце шветло.
Загашце шветло.
Заври фийовку.
Руц то до канти за шмеце.
Положце тоту кнїжку на полічку над
посцелю.
Моя шестра вше телефонуе зоз своїм
товаришом / пайташом.
Линия завжжата.

Дом

Наша кућа је на крају следеће улице.
Она има два спрата: ми
живимо на другом спрату, а баба и
деда живе у приземљу.
Тата и деда су саградили нашу кућу пре
нега што сам се ја родио.
Ми имамо пет соба: кухињу,
две спаваће собе, трпезарију и
дневну собу.
У дневној соби имамо телевизор,
и це-де плејер.
Моја тетка има велики телевизор у боји.
Мама је увек у кухињи.
Тамо она има шпорет, фрижидер и
машину за прање веша.
Дођите у моју собу.
Где је купатило?
Немојте заборавити пустити воду у ве-це
шольју.
Мој најстарији брат нема своју кућу, него
станује у стану.
Он и његова жена станују на четвртом
спрату и до свог стана могу доћи
степеницама или лифтом.

Стави на топло, овде је хладно.
Ставите више дрва на ватру.
Мој отац често заспи на каучу.
Упалите светло.
Угасите светло.
Затвори фојоку.
Баци то у канту за смеће.
Ставите ову књигу на полицу изнад
кревета.
Моја сестра увек телефонира са својим
пријатељима / друговима.
Линија је зазета.

Замодліце за информацию.
Моя бицигla долу у пиньвици.
Мама гварела же мушим одложиц свойо
стары бависка горе на пойд.
Вонка маме вельки двор.
Напредку вельки травнік и древа.
Доокола двора [ест] ограда так же
наш пес не може висц.
Не забудзце заврец капуру.
За хижу дідо ма заграду.
Баба люби заградку з квицом / квецом
хтора воздлуж плота.
Мама пресцера шмати на панъващик.
Тато вше трима наш авто паркираны у
гаражи.
Блізко при гаражи [ест / находзи ше]
шопа, дзе лопата, граблі, мотика и
будак / крамп.
Тато тиж ма млаток, пилку, шрафцигер и
кліщи же би могол оправяц ствари
хтори / котри поламани.

Замолите за информацию.
Мој бицикл је доле у подруму.
Мама је рекла да морам склонити своје
старе играчке горе на таван.
Напольу имамо велико двориште.
Испред су велики травњак и дрва.
Около дворишта је ограда тако да наш пас
не може да изађе.
Не заборавите да затворите капију.
Иза куће деда има башту.
Баба воли башту са цвећем која је уздуж
ограде.
Мама простире веш на конопац.
Тата увек држи наша кола паркирана у
гаражи.
Близу гараже је / налази се шупа, где су
лопата, грабуље, мотика и крамп.

Тата такође има чекић, тестеру,
шрафцигер и клешта како би могао
да поправи ствари које су
поломљене.

XII

Дополнююци слова

балкон
вареха
вагон; коч
ваза, вазна
конк
ве-це / тоалет папер
вывод; одводна цива
гвозд; клінок
гобель
гречка
грушочка
гарадича
деска
деска за пейгланс
дзвери
дим
драбина, драбинка
древо
дрот
електрицитет

Допунске речи

балкон
варјача
вагон; кола
ваза
ходник
ве-це / тоалет папир
одвод; одводна цев
ексер; клин
ренде
грејалица
сијалица
степеница
даска
даска за пеглање
врата
дим
мердевине
дрво
жица
електрицитет

жвератко	огледало
зависки	шарке
заглавок	јастук
заглавчина	јастучница
заглавчок	јастучић
закрице	кров
замок, замчок	катанац
кабел	канта, кофа
камин; огніско	камин; огњиште
канчов; дзбан	бокал; крчаг
карсцель	столица
ключ	кључ
клянка	квака
коліска	колевка
комін	димњак
коса	коса
лавабо	лавабо
лавка	клупа
ладичка, фийовка	фијока
лампа	лампа
малтер; гипс	малтер; гипс
мех	џак
мидло	сапун
облак	прозор
орман у муре, плакар	орман у зиду, плакар
очко	окно
йорган	јорган
пара	пара
парток	столњак
патос	патос
пейгла, пейглас	пегла
перина	перина
пец	пећ
пирнїк, пирньовка	пепельара
плахта	чаршав
повала	плафон
поверх, шток	спрат
прижеме	приземље
ренда, рондя	крпа
ролетна	ролетна
ствари до хижи, мебель	намештај
стол	сто
тепих, килим; керпара	тепих, ћилим; крпара
тепша	тепсија
тротоар, дражка	тротоар, стаза
утикач	утикач

уцизовач	усисивач
фиронга, зависа	завеса
фундамент	темель
фурик, кочик	колица, трагаче
хижка за пса	кућица за пса
цегла	цигла
цимент	цемент
чрево за заліване	чрево за заливање
чоп	славина
шалтер, претарговач	шалтер, прекидач
швичка	свећа
шекара	секира
шерп	срп
шпайз, коморка	шпајз, остава
шпоргет; пеџ	шпорет; пећ
шруб	шраф

XIII

Єдзене

На кельо годзин обично
фриштикуеце / маце фриштик?
Я вше любим помаранчецови сок, вайца,
тост / пражинки з маджуном и чай /
тею з лимуном
Дакеди єм цеплу кашу [з цереалиями],
але я нїгда не пием кафу.

Сцем сендвич и погар млека.
Мой товариш часто є бонбони/цукири и
пиє сок.
Я любим сладоляд, окреме ванилийови и
чоколадови.
Кед тато придзе дому, ми вечераме.
На нєдзелю пополадню маме госцох на
полудзенку.
Мама ми гварела же бим поставил стол.
Не можем найсц парток.
Ту танєри, ножи, видлічки, ложки и
ложички.
Нам потребни и погари за пиво, вино и
воду.
И нє забудзце шольки и танєрчки.
Хтошка бренка; отворце дзвери.
Сцели бисце попиц даяки коктел або
погарик паленки пред

Јела

У колико сати обично доручкујете / имате
доручак?
Ja увек волим сок од поморанџе, јаја,
тост с џемом и чај с лимуном.

Понекад једем топлу кашу
[са цереалијама], али ја никада не
пијем кафу.
Хоћу сендвич и чашу млека.
Мој друг често једе бомбоне и пије сок.
Ja волим сладолед, посебно од ваниле и
чоколаде.
Када тата дође кући, ми вечерамо.
У недељу поподне имамо гости на ручку.

Мама ми је рекла да поставим сто.
Не могу да нађем столњак.
Овде су тањири, ножеви, вильушке,
кашике и кашичице.
Нама су потребне и чаше за пиво, вино и
воду.
И не заборавите шолье и тањириће.
Неко звони; отворите врата.
Да ли бисте попили неки коктел или
чашицу ракије пре ручка?

полудзенком?

Шедайце за стол бо ше юшка вихладзи.
Модлім вас, додайце ми соль и попер.
Месо випатра добре / смачне.
Я волім курчецину / месо з курчеца як
пульчецину / месо з пульки.
Сцеце шалату тераз або познёйше?
Сцеце даяки десерт? Жадаце дацо
сладке?
Пребачце, не маме ніякого пудингу.
Йой, думам же сом ше преєд / преєдла.
Мушим лєгнуц и одпочинуц.
Требали бисце висц вонка; шейтане би ше
вам здало.
А хто помиешицку гевту судзину?
Я ю позберам зоз стола; ви попомивайце,
а я ю поуцерам.
Мержим помивац гарчки.

У ресторану

Любице ёсц у ресторанох?
Гладни сце?
Я барз гладни.
Умерам од гладу.
Идземе нука.
Добри вечар, ми маме резервацию за
штверих.
Можеме достац стол при облаку?
Вона шумна / красна келнерка.
Наручиме фляшу червеного або билогого
вина?
Нам треба мени / єдловнік и винова
лїстіна.
Єдзене и вислуга ту одлични.
О, ту вино.
Назздраве! Боже дай здраве!
Дай Боже и вам!
Назздраве. Смачного.
Досц сом ше наєд.
Келнер, модлім вас, принёшце рахунок.
Можеме плациц вам або маце касу?

Дзе ве-це / тоалет?
Идземе на кафу до кафичу за углом?
Кельо dame келнерови / келнерки?

Седајте за сто јер Ѯе се супа охладити.

Молим вас, додајте ми со и бибер.

Месо изгледа добро / укусно.

Ja више волим пилетину / пилеће месо
нега Ѯуретину / Ѯуреће месо.

Хоћете салату сада или касније?

Хоћете ли неки десерт? Желите ли
нешто слатко?

Извините, немамо никаквог пудинга.

Јој, мислим да сам се прејео / прејела.

Морам да легнем и да се одморим.

Требали би да изађете напоље; шетња би
вам добро дошла.

А ко Ѯе опрати сво оно суђе?

Ja Ѯу га покупити са стола; ви оперите, а
ја Ѯу га обрисати.

Мрзим да перем шерпе.

У ресторану

Да ли волите да једете у ресторанима?

Да ли сте гладни?

Ja сам јако гладан.

Умирем од глади.

Идемо унутра.

Добро вече, ми имамо резервацију за
четврто.

Можемо ли добити сто поред прозора?

Она је лепа келнерица.

Хоћемо ли наручити фляшу црвеног или
белог вина?

Треба нам мени / јеловник и винска карта.

Храна и услуга су овде одлични.

О, ту је вино.

Назздравље! Живели! Дај Боже здравља!

Дај Боже и вама!

Пријатно.

Доста сам се најео.

Келнер, молим вас, донесите рачун.

Можемо ли да платимо вама или имате
благајну?

Где је ве-це / тоалет?

Идемо на кафу у кафић иза угла?

Колико Ѯемо дати келнеру / келнерици?

XIII

Дополнююци слова

вайцо
варени вайца
пражени вайца
омлет
ратота
маргарин
масло
млеко
млечни продукти
сир
шметанка
квашна шметанка
шлаг

Допунске речи

jaje
кувана јаја
пржена јаја
омлет
кајгана
маргарин
путер, масло
млеко
млечни производи
сир
павлака
кисела павлака
шлаг

баранчецина
баранчецово сцегно
виршли
гаринга
говедзина
добре випечене месо
колбаса
курена шунка
масне месо
мекке месо
месо
шница; бифтек
папригаш; гулаш
паштета
петрушка
риба
садло; масц
салама
сафт; мачанка
сирове месо
тварде месо
целячина, целяче месо
швинецина, швиньске месо; прашецина
швиньски ребра
шунка

јагњетина
јагњећи бут
виршле
харинга
говедина
добро испечено месо
кобасица
димљена шунка
масно месо
мекано месо
месо
шница; бифтек
паприкаш; гулаш
паштета
першун
риба
сало; маст
салама
софт; сос
сивово месо
тврдо месо
телеће месо
свињетина, свињско месо; прасетина
свињска ребра
шунка

Желенява

грашок
желена паприга
капуста
полнена капуста
квашена капуста
кромплї
печени кромплї
варени кромплї
помфрит, пражени кромплї
pire з кромпльох
кукурица
чутка кукурици
мархва
огурки
парадичи
пасуля
мауна, млада / желена пасуля
петрушка
печарки
ретхва
[цукрова] цвикла
[червена] цвикла
цеснок
цибуля
червена / горка паприга
шалата
шпинат

Поврће

грашак
зелена паприка
купус
пуњени купус
кисели купус
кромпир
печени кромпир
кувани кромпир
помфрит, пржени кромпир
кромпир пире
кукуруз
клип кукуруза
шаргарепа
краставци
парадајз
пасуль
боранија
першун
печурке
ротква
шећерна репа
цвекла
бели лук
црни лук
црвена / љута паприка
салата
спанаћ

Овоци

[жемни] ягоди
ананас
банана
брескиња
вишња
грозно
грушка
грейпфрут
диня
лимун
малина
помаранче / помарандже
смоква

Воће

јагоде
ананас
банана
бресквава
вишња
грожђе
крушка
грејпфрут
динја
лимун
малина
поморанџа
смоква

суха шлівка	сува шљива
сухе гроздо	суво грожђе
черешня	трећња
чернїци	купине
шлівка	шљива
яблуко	јабука

галушки	резанци; макарони
резанки	танки резанци
жемлїки	земичке
жито	жито, пшеница
мука	брашно
овес	овас
палачинки	палачинке
пироги	пироге
раж	раж
рискаша	пиринач, рижа
хельда, гречка	хельда
хлєб	хлеб
чарни хлєб	црни хлеб
били хлєб	бели хлеб
цесто	тесто
шпагети	шпагете
ярец	јечам

кекси	кекси
бонбони, цукри; лакотки	бомбоне; слаткиши
жуваче, чунгам	жвака
колач з маком	колач с маком
колач; торта	колач; торта
лапишка, лїзалка	лизалица
мед	мед
палачинки	палачинке
пудинг	пудинг

есенц, оцет	сирће, оцат
квас	квас
майонез	мајонез
олей	уље
присмаки, присмачки	зачини
рашка, ким	ким
сенф	сенф
хрин	рен
цимет	цимет

отверач за фляши
миска, мисочка
конзерва
дугов
фуровик
палачинкар
тевчир
дунец; склёнка
канчов; кригла; погар
фалаток
гарчок
покривка, верх
[одрезани] фалаток

отварач за флаше
чињија, чинијица
конзерва
чеп
вадичеп
тигањ
левак
тегла; флаша
бокал; кригла; чаша
комад
лонац
поклопац
[одсечено] парче

XIV

У варошу

Идземе нешкa до варошу.
Мушим пойсц до пошти и дацo купиц.

Сцел бим послац тото писмо авионски, а
тото ескпрес.
Кельо марки ми треба?
Дзе поштова ладичка?
Дзе мож паркирац авто?
Маце дакус дробни пенежи?
Мац муши пойсц до дутяну / предавальнї.
У медзичаше, я пойдзем до предавальнї и
купим себе нови шмати.
Мн€ треба кошулю, панталони и
даскельо пари ботоши.
Дзе сподн€ облечиво?
Яке число ношице?
Яки воліце: белави, желені або
драпово панталони?
Моя шестра пошла до шустера / ципелара
оправиц сандали.
Дзе предавальня обуй?
Н€ забудзце вжац жемлїки у пекарнї.

Модлїм вас, однешце тоти шмати на
чисцене.
Триков / Штрикер ма вельо флеки /
шпляхи на рукаве.
Оцови треба шкатулка цигаретлох, а дідо
ме замодлел же бим му принес

У граду

Идемо данас у град.
Морам да идем на пошту и нешто да
купим.
Хтео бих да пошаљем ово писмо
авионски, а ово експрес.
Колико маркица ми треба?
Где је поштанско сандуче?
Где се може паркирати ауто?
Имате ли мало ситног новца?
Мама мора да иде у дућан / продавницу.
У међувремену, ја ћу отићи у продавницу
и купити себи ново одело.
Мени треба кошуља, панталоне и
неколико пари чарапа.
Где је веш?
Који број носите?
Какве више волите: плаве, зелене или
драп панталоне?
Моја сестра је отишла код шустера /
обућара да поправи сандале.
Где је продавница обуће?
Немојте заборавити да узмете земичке
у пекари.
Молим вас, однесите ово одело на
чишћење.
Цемпер има пуно флека / мрља на рукаву.

Оцу треба кутија цигарета, а деда ме је
замолио да му донесем паковање

паковане догану за пипку.
То тот ювелир / златар дзе заручнік моей
шестри купел заручніцки персцене.

Кельо вам пенежи остало?
Моя нина пошла до фризера положиц
фризуру.
Мушим пойсц до байбера остригац ше.

Зохабце ми длуги власи на верху, а
скрацце их на бокох.
Сцеце же бим вас обривел?
То барз драге.
Тота годзина туня алє є заш лем доброго
квалитета.

дувана за лулу.
То је тај јувелир / златар где је вереник
моје сестре купио веренички
прстен.

Колико вам је пара / новаца остало?
Моја тетка је отишла код фризера да
стави фризуру.
Морам да одем код берберина да
се ошишам.
Оставите ми дугу косу на врху, а
скратите је са стране.
Да ли хоћете да вас обријем?
То је јако скupo.
Овај сат је јефтин али је ипак доброг
квалитета.

XIV

Дополнююци слова

адреса
апатика
банка
банкноти; паперово пенежи
билдло
бритва
бутелар / буделар
волна
гадваб, свила
готовина, готови пенеж
гребень
гомбошка, игелка
чат, капча
орнодла, игла за власи
гомбошка, зихернадла
гумка за власи
електрични апарат за бритвене
жилет
злато
зубна паста
игла
камера
квицар / квецар
килаши, вага
кнїжкарня
ковани / метални пенежи
коверта

Допунске речи

адреса
апотека
банка
банкноте; папирни новац
избельивач
бритва
новчаник
вуна
свила
готовина
чешаль
прибадача, игла
копча
шнала
зихернадла
гумица за косу
електрични апарат за бријање
жилет
злато
паста за зубе
игла
камера
цвећар
вага
књижара
кованице, метални новац
коверта

кошарка	корпа
крохмаль	шириак
лён	лан
лёнове платно	ланено платно
ліпкадло, ліпкаче	лепило, лепак
масц / помада за руки	крема за руке
месарня	месара
метла	метла
найлон	најлон
наперсток	напрстак
ножнічки	маказе
пак, пакет	пакет
памук, баволна	памук
пантліка	трака, врпца
паперніца	папирница
парфем, пахнячка	парфем
пена за бритвен€	пена за бријање
пенежи	паре, новац
поштови облачок	поштански шалтер
прах	прашина, прах
пращок за райбан€, детерджент	прашак за прање веша, детерцент
предавальня фотоапаратох	продавница фотоапарата
пудер	пудер
пулт, шанк	пулт, шанк
ручнїк	пешкир
синтетика	синтетика
средство за чисцен€	средство за чишћење
стрибло	сребро
ташночка	ташница
телеграм / телеграма	телеграм
телефонска кабина	телефонска кабина
телефонски менар	телефонски именик
тканїна, платно	тканина, платно
трафика	трафика
трошиц пенеж	трошити паре / новац
фотоапарат	фотоапарат
цуцла	цуцла
чек	чек
шампон	шампон
ширка	шибица
шметнїк, лопатка	лопатица за смеће
шпондзия / шпундзия, губа	сунђер
шпоровац пенеж	штедети паре / новац
щетка за власи	четка за косу
щеточка за зуби	четкица за зубе

Шмати и провадзаци часци

блузна
брушлічок, брусхалтер
бунда
брушлік
вікс за ципели
галер
гомбичка
діамант
домашня шмата
запетка
калап
капут; плащ
каричка, винчани персцень
кишенка, кишень
комбинезон
кошуля
кратки панталони
купаци костим
ланцущок; пацерки
мантил, мантла
мендюши / миндюши
мидер, корсет, сцискач
мини сукня
наруквица, бразлетка
оплечко, рекельче
папучи
перли; пацерки [з перлох]
персцень
пижама, пижама
плата, платка
пуловер, триков, штрикер
ремень
рукав
рукавици
скора
спортска якна
сукня
талпа
фартух, шурец
хусточка [до рукох]
хусточка [на главу]
ципели
ципели зоз штиклами
ципели зоз ніжкими запетками

Одело и пратећи делови

блуза
прслуче, брусхалтер
бунда
прслук
вікс за ципеле
крагна
дугме
дијамант
домаћа хаљина
потпетица, штикла
шешир
капут; плашт
бурма, венчани прстен
цеп
комбинезон
кошуља
кратке панталоне, шорц
купаћи костим
ланчић; бројанице
мантил
минђуше
мидер, корсет, стезник
мини сукња
наруквица
оплећак, кошуља кратких рукава
папуче
бисери; бројанице [од бисера]
прстен
пиџама, пижама
закрпа
пуловер, џемпер
кајиш
рукав
рукавице
кожа
спортска јакна
хаљина
табан; ђон
кецеља
марамица
марама
ципеле
ципеле на штиклу
ципеле са ниском петом

ципели за роботу	ципеле за рад
бочкори	опанци
чижми	чизме
шал; хусточка [коло шиї]	шал; марама око врата
шнурки	пертле
штрумпадла	подвезица
якна, жакет	јакна, жакет

Фарби

чарни
белави
цмобелави
блядобелави
браон
цми
шиви
желени
бляди, шветли
помаранчецови
целови, блядочервени
пурпурни, лиловочервени
червени
били
жовти / жолти

Боје

црн
плави
тамноплави, тегет
светлоплави
браон
тамни
сив
зелен
светли
наранџести
роза, светло црвен
пурпуран, љубичасто црвен
црвен
бели
жути

XV

Забава

Наш варош ма двої дньово новини и
едни тижњово.
Дзе нেшкайши новини?
Оглашки / реклами на остатнім боку.
Моя шестра чита модни часописи.
Вона тиж люби часописи о филмских
гвоздах и популярных шпивачох.
Духнович, Павлович, Гренджа-Донский и
Карабелеш даскељме з найлепших
русинских поетох.
Духнович, хторого наволую националним
будительом нашого народа,
написал националну гимну,
буквари и даскељо драми.
Читали сце його остатній роман?

Забава

Наш град има двоје дневних новина и
једне недељне.
Где су данашње новине?
Огласи / рекламе су на задњој страни.
Моја сестра чита модне часописе.
Она такође воли часописе о филмским
звездама и популярним певачима.
Духнович, Павлович, Гренца-Донскиј и
Карабелеш су неки од најбољих
русинских песника.
Духнович, којег називају националним
будиоцем нашег народа, написао је
националну химну, букваре и
неколико драма.
Да ли сте читали његов последњи роман?

Наш варош ма музей зоз сликами
славних уметнікох.
Видзели сце тоту интересантну Пикасову
скулптуру?
На суботу вечар идзем з родичами
до циркусу.
Яки філм бави того тижня?
Ідзме до кина нешкa вечар.
Маце уж карти за шлідуюци Егзит?
Достали зме места у трецим шоре.
Хтора найпопуларнейша писня
того мешаца?
Чи ю вон одведзе на бал?
Сцели бісце танцовац?
Гей, дзекуєм вам.
Не, нe тераz.
Уключ комп'ютер.
Дюра ма вельку колекцию
компакт-дискох.
Тот радио ма вельки звучнік.
Музика вам пребарз гласна, модлім вас,
сцихшайце ю.
Знаце грац на гармоники?
Моя шестриніца грае у руским
націоналним оркестру.
Будземе ше картац?
Вон найлепши шахист у нашей школи.
Я знам бавиц шах и дами.
Ви фотограф-аматер?
Мам найновиши модел мудрого телефона.

Цо найволіц бавиц: бейзбол,
фодбал чи кошарку?
Іван и я у истим тиму.
Одведземе дзеци на стадион.
Меркуй же биш нe спадла зоз
гомбалки.
Знаце плївац?
Вона сце лёжац / лёжиц на пляжи же би
почарнела.

Наш град има музей са сликама славних
уметника.
Да ли сте видели ову интересантну
Пикасову скулптуру?
У суботу увече идем са родитељима у
циркус.
Какав філм игра ове недеље?
Хајде да идемо у биоскоп данас увече.
Имате ли већ карте за следећи Егзит?
Добили смо места у трећем реду.
Која је најпопуларнија песма овог месеца?

Да ли ће је он одвести на бал?
Да ли бисте хтели да плешете?
Да, хвала вам.
Не, не сада.
Укључ компјутер.
Ђура има велику колекцију
компакт-дискова.
Овај радио има велики звучник.
Музика вам је превише гласна, молим вас,
утишајте је.
Да ли знate да свирате на хармоници?
Моја сестра од тетке свира у русинском
националном оркестру.
Хоћемо ли да се картамо?
Он је набољи шахиста у нашој школи.
Ја знам да играм шах и даме.
Ви сте фотограф-аматер?
Имам најновији модел паметног телефона.

Шта највише волите да играте: бејзбол,
фудбал или кошарку?
Іван и ја смо у истом тиму.
Одвшћемо децу на стадион.
Пази да не паднеш са љуљашке.

Да ли знate да пливате?
Она хоће да лежи на пляжи како би
поцрнела.

XV

Дополнююци слова

аплауз, кляпкане
балет

Допунске речи

аплауз
балет

балкон	балкон
бile платно; екран	бело платно; екран
бина, сцена	бина, сцена
бис	бис
висти	вести
глумец	глумац
глумица	глумица
драма	драма
комедия	комедија
ложа	ложа
микрофон	микрофон
облачок / шалтер за уходнїци	шалтер за улазнице
облечиво	одело; (народна) ношња
пауза	пауза
поезия	поезија
представа	представа
програма	програм
режисер	режисер
театер	позориште, театар
трагедия	трагедија
улога	улога
филм (у фарбах / колору)	филм (у боји / колору)
филмска звезда	филмска звезда

алт	алт
бас	бас
бубни, бугни	бубњеви
виола	виола
виолина, гушля	виолина
гудаци	свирачи
гитара	гитара
диригент	диригент
клавир	клавир
кларинет	кларинет
концертна сала	концертна сала
оргулї	оргуље
орхестра, оркестер	оркестар
примаш	примаш
саксофон	саксофон
симфонийна орхестра	симфонијски оркестар
сопран	сопран
танечна група	плесна група
тенор	тенор
тромбон	тромбон
труба	труба

флаута	флаута
хор	хор
чело, виолончело	чело, виолончело
шпивач; шпивачка	певач; певачица

бабка	лутка
бависко	играчка
багинди	премет
базен за плїван€	базен за пливање
балон	балон
бокс	бокс
вежба, вежбан€	вежба, вежбање
гокей	хокеј
гимнастична / физкултурна сала	гимнастичка / фискултурна сала
гол	гол
голф	голф
зоологийна заграда	зоолошки врт
корчольован€	клизање
лабда	лопта
лови, лов	лов
медведзик, медведжик	медведић
плїван€	пливање
риболов, лапан€ рибох	риболов
рингишпил	рингишпил, вртешка
санкац ше	санкати се
санки	санке
скиян€	скијање
стадион	стадион
столни тенис, пинг-понг	стони тенис, пинг-понг
тенис	тенис
терен за тенис	терен за тенис

антена	антена
диктафон	диктафон
магнетофон	магнетофон
пантлїка	трака

XVI

Црква и святочносци

Ходзице до церкви внєдзелю?
На кельо годзин почина служба [Божа]?
Наша церква ма два високи турні з
гласніма дзвонамі.
Облакі у фарбох маю прекрасны одбліск
кед през ніх швици слунко.
Ми грекокатолікі, а наш бачи
православец.
У нашым варошу ёст і римокатоліцка
церква и жыдовски храм.
Требали бісце клекнущ и прэжегнац ше
кед уходзице до церкви.
Не забудзце принесц Біблию и
молітвенік.
Не требали бісце ёсц месо у посце.
Мой товариш / пайташ Штефан и я
шпиваме у хору.
На Віллю шицки будземе квициц
крачунске древко.
Под час Крачуна шпиваме коляди.

Маце священікох у своій фамелії?

Моя шестриніца сце постац чесна шестра
и пойсц до манастиру.
Най вас Бог благослові!
Моя шестра будзе кресциц дзецко на
нєдзелю.
Волані сце на свадзбу?
Розуми ше, першне ідземе до церкви, а
потым на госчину.
Наздавам ше же будзе добра музика и же
зме годни танцовац.
Видзели сце младову шмату?
Цо сце им купели як свадзебни дарунок?
Шицки мушиме побочкац младу и
танцовац зоз ню.
Вони ше винчали прешлого тижня.
Його брат забити у войни.
По хторей драги ше ідзе на теметов?
Я бул / була на хованю.
Не забудзце положиц швиже квице на
гроб.

Црква и светковине

Да ли идете недельом у цркву?
У коліко сати почиње служба [Божија]?
Наша црква има два висока торња с
гласним звоніма.
Прозори у бојама имају диван
одблесак када кроз њих сија сунце.
Ми смо грекокатолици, а наш ујак је
православац.
У нашем граду има и римокатоличка
црква и јеврејски храм.
Требали бисте да клекнете и да се
прекрстите када улазите у цркву.
Немојте заборавити да донесете
Біблију и молітвенік.
Не бисте требали да једете месо у посту.
Мој друг / пријатељ Штефан и ја
певамо у хору.
На Бадње вече сви ћемо китити божићну
јелку.
За време Божића певамо божићне песме /
коледе.
Да ли имате свештенике у својој
породици?
Моја сестра од стрица / ујака хоће да буде
часна сестра и да оде у манастир.
Нека вас Бог благослові!
Моја сестра ће да крсти дете у недельу.

Да ли сте позвани у свадбу?
Наравно, прво идемо у цркву, а затим на
гозбу.
Надам се да ће бити добра музика и да
ћемо моћи да плешемо.
Да ли сте видели младину хаљину?
Шта сте им купили за свадбени дар?
Сви морамо да пољубимо младу и да
плешемо с њом.
Они су се венчали прошле недеље.
Његов брат је убијен у рату.
Којим путем се иде на гробље?
Ја сам био / била на сахрані.
Немојте заборавити да ставите свеже
цвеће на гроб.

XVI

Дополнююци слова

икона, [святы] образ
ангел
винчане; малженство, малженски стан
владика, епископ
грих
дзияк
Діва Мария, Богородица
добре
дружба; кум
дружка; кума
зле
Исус
иконостас
Йоан Креститель
казань
капліца, каплічка
катедрала
кресцини, крест, кресцене
криж; крест
мац младей, свадебна мац
мац младия, свадебна мац
млоди
модліц ше
наказовац
народзене, родзене
небо
обед
олтар
оцец младей, свадебни оцец
оцец младия, свадебни оцец
памятнік
паноцец
диякон
священік
папа
пекло
рабин
рай
Святи Дух
семинария
споведац ше
споведз
тал

Допунске речи

икона
анђео
венчање; брак, брачно стање
владика, епископ
грех
појац
Девица Марија, Богородица
добро
позивар; кум
деверуша; кума
зло
Исус
иконостас
Јован Креститель
проповед
капела
катедрала
крштење
крст
младина мајка
младожењина мајка
младожења
молити се
проповедати
рођење
небо
даћа
олтар
младин отац
младожењин отац
споменик
поп
ђакон
свештеник
папа
пакао
рабин
рај
Свети Дух
семениште
исповедати се
исповест
мираз

труна
фреска
хороводитель
Христос
церковнік
чорт, дябол, диявол
бдиниє
шмерц

ковчег
фреска
хороводитель
Христос
црквењак
ђаво
бдење
смрт

XVII

Школа и учене

Ходзиш до школи?
До хторей класи ходзиш?
Я ходзим до державнай школи, а мой
товариш Андри до прыватнай.
Найволім аритметику и историю.
Напиш свойо меню на таблу.
Я забул / забула свойо пенкало, але мам
клайбас и теку.
Наш учитель / Наша учителька нігда не
кричи, але кед зме барз недобри
мушиме остаць после школи.
Наша овода, основна школа и нізши класи
гімназії / средній школы шицки у
тим будинку.
Школска бібліотека на трецим
поверху такой при хемийному
кабінету.
Можем пожичиць туту кніжку?
Положце кніжку назад на полічку.
Модлім вас, будзце цихо.
Не можеш висць вонка бавиць ше док не
закончиш свою домашню задачу.
Не трац час, идз горе до своєй хижі и уч.

Вона матуровала з одличним успіхом.
Придзеце ми на одбрану дипломскай
роботи у юнию?
Праве сом дostaл стипендию.
Пойдзеце на факультэт?
Вон бруцош на Новосадским
універзитету.
Маме испити на концу каждого
семестра.
Мушим ше учиць и достац добри оцени же

Школа и учење

Да ли идеш у школу?
У који разред идеш?
Ја идем у државну школу, а мој друг
Андрја у приватну.
Највише волим аритметику и историју.
Напиши своје име на таблу.
Зaborавио / заборавила сам своје
наливперо, али имам оловку и свеску.
Наш учитель / Наша учитељица никада не
виче, али када смо јако неваљали
морамо остати после школе.
Наше забавиште, основна школа и нижи
разреди гімназії / средње школе
сви су у овој згради.
Школска бібліотека је на трећем спрату
одмах поред хемијског кабинета.

Да ли могу позајмити ову књигу?
Ставите књигу назад на полицу.
Молим вас, ћутите.
Не можеш да изађеш наполье да се играш
док не завршиш свој домаћи задатак.
Не губи време, иди горе у своју собу и
учи.
Она је матурирала с одличним успехом.
Да ли ћете ми доћи на одбрану
дипломског рада у јуну?
Управо сам добио стипендију.
Да ли ћете отићи на факултет?
Он је бруцош на Новосадском
універзитету.
Имамо испите на крају сваког семестра.
Морам да учим и да добијем добре оцене

бим бул прияти на Медицински факултет.
Вон једен з найлепших преподавачох на универзитету.
То супер идеја.
Цо думаце о нешкайшим преподаваню?
Їх гимназия ма найлепши кошаркашки тим у округу.
Ми на першим месце у нашей лиги.
Моя шестра ма главну улогу у нашей представи.
Можем однесц твойо књіжки до семинарскай бібліотеки?
Думам же вона залюбена до ньго.
Вони ше заруча по дипломованю.

XVII

Дополнююци слова

аритметика, рахунки
бешеда
бок
Будовательни факултет
глава, поглаве
география
геология
декан
диплома
думане
экономия
енциклопедия
история
история малярства
каталог
концепт, поняце
крайда
литература
математика
музыка; музичне [образоване]
одвіт
папер
питане
Польопривредни факултет
Правни факултет
предмет
преклад

како бих био примљен на Медицински факултет.
Он је један од најбољих предавача на универзитету.
То је супер идеја.
Шта мислите о данашњем предавању?
Њихова гимназија има најбољи кошаркашки тим у округу.
Ми смо на првом месту у нашој лиги.
Моја сестра има главну улогу у нашој представи.
Да ли могу однети твоје књиге у семинарску бібліотеку?
Мислим да је она заљубљена у њега.
Они ће се заручити после дипломирања.

Допунске речи

аритметика, рачун
говор
страница, страна
Грађевински факултет
глава, поглавље
географија
геологија
декан
диплома
мишљење
економија
енциклопедија
историја
историја сликарства
каталог
концепт, појам
креда
књижевност
математика
музика; музичко [образовање]
одговор
папир
питање
Польопривредни факултет
Правни факултет
предмет
превод

преподаване	предавање
преподавац	предавати
професор; професорка	професор; професорица
свидоцтво	сведочанство
словнїк	речник
спеловане	спеловање
стол [за писане]	сто за [писање]
странски језик	страни језик
студент; студентка	студент; студенткиња
тinta	мастило, тinta
толковане, пояснене	тумачење, објашњење
учебнїк	уџбеник
физика	физика
филозофија	филозофија
читане	читање
правопис	правопис
шедзиско; карсцель; лавка	седиште; столица; клупа

XVIII

Напрями и географија

Ми биваме на перифериї Новог Саду.
За нашу хижу поток.
Опрез хижи маме лем травнїк.
Любим исц на море и лежац / лежиц на
писку.
Патрице яки вельки габи на морю!
Кадзи ше идзе до найблїшшого ресторрану?
Идзце по шлїдуюцу улїцу и скруцце
наливо.
Скруцце направо на семафору а вец идзце
просто.
На рики [ест / находзи ше] вельке
пристанїще.
Я нїгда не видзел / видзела тельо велью
ладї.
Слунко заходзи на заходу.
Крави ту на пажици при рики, а овци горе
на брегох.
Ест тельо велью древа у леше.
То ёдни зоз найвисших горох на швеце.
У Африки [ест] леви, тигри и слони /
слефанти.
Жем ше обраца коло Слунка.
Американцы перши спущели людзох на
Мешац.

Правци и географија

Ми станујемо на периферији Новог Сада.
Иза наше куће је поток.
Испред куће имамо само травњак.
Волим да идем на море и да лежим на
песку.
Гледајте какви су велики таласи на мору!
Куда се иде у најближи ресторран?
Идите до следеће улице и скрените
налево.
Скрените надесно на семафору а онда
идите право.
На реци је [има / налази се] велико
пристаниште.
Ја никада нисам видео / видела толико
много бродова.
Сунце залази на западу.
Краве су овде на пашњаку поред реке, а
овце су горе на брдима.
Има толико пуно дрвећа у шуми.
То су једне од највиших планина на свету.
У Африци има лавова, тигрова и слонова.
Земља се окреће око Сунца.
Американци су први спустили људе на
Месец.

Кельо держави єст у Европскей Унії?
 Польска [ше находити] сиверно од Сербії.
 Питсбург индустрійни город.
 Париз главни варош Французкей.
 Кельо жительюх єст нешка у Словацкей?

 Кельо людзе жиу у Београдзе?
 Якей сце националносци / народносци?
 Я ше народзел у Зединених Амерыцких
 Державох, а мойо родичи польского
 походзеня.
 Мой оцец ше народзел у Коцуре, а мац у
 Руским Керестуре.
 Мой бачи нас часто нащивюе гоч жие у
 иножемстве.

Колико има држава у Европској Унији?
 Польска је [се налази] северно од Србије.
 Питсбург је индустриски град.
 Париз је главни град Француске.
 Колико има становника данас у
 Словачкој?
 Колико људи живи у Београду?
 Које сте националности / народности?
 Ја сам се родио у Сједињеним Америчким
 Државама, а моји родитељи су
 польског порекла.
 Мој отац се родио у Куцури, а мајка у
 Руском Крстуре.
 Мој ујак / стриц нас често посећује иако
 живи у иностранству.

XVIII

Дополнююци слова

бок	на боку
	гэвтот бок
	тот бок
верх	на верху
високи	на страни
вшадзи	она страна
горе	ова страна
гоч дзе	
дагдзе	врх
долу	на врху
кадзи, дзе	
нагоре, горе	висок
над; понад	свуда
надолу, долу	горе
напрям	было где
нігдзе	негде
нізки	доле
одгоре	куда, где
оддолу	нагоре, горе
отадз, оталь	изнад
отамадз, отамаль	надоле, доле
под, попод	правац

Допунске речи

страна	на страни
	она страна
	ова страна
врх	
	на врху
висок	
свуда	
горе	
было где	
негде	
доле	
куда, где	
нагоре, горе	
изнад	
надоле, доле	
правац	
нигдзе	
низак	
одозго	
одоздо	
одавде	
оданде	
испод, под	

сивер	север
восток	исток
юг	југ
заход	запад

Австралия	Аустралија
Австрија	Аустрија
австриски	аустројски
Австро -Угорска	Аустро-Угарска
австроугорски	аустроугарски
Азия	Азија
Англија	Енглеска
английски	енглески
Африка	Африка
Белгија	Белгија
белгийски	белгијски
Велька Британия	Велика Британија
британски	британски
Галичина	Галиција
галицки	галицијски
Голандија	Холандија
голандски	холандски
Данска	Данска
дански	дански
Европа	Европа
европски	европски
Индия	Индија
индийски	индијски
Ирска	Ирска
ирски	ирски
Италија	Италија
италијански	италијански
Китай	Кина
китайски	кинески
Мадјарска	Мађарска
мадјарски	мађарски
Мексико	Мексико
мексикански, мексицки	мексички
Немецика	Немачка
немецки	немачки
Норвежска, Норвегија	Норвешка
норвежски, норвегски	норвешки
оцовщина, отчество	отаџбина, домовина
Польска	Польска
польски	польски

Португалия	Португалија
португалски	португалски
родни / родими край	родни крај
Румунија	Румунија
румунски	румунски
Русија	Русија
русийски; [велько]руски	руски
Сиверна Америка	Северна Америка
Словацка	Словачка
словацки	словачки
Финска	Финска
фински	фински
Французка	Француска
французки	француски
Шпания	Шпанија
шпански, шпаньолски	шпански
Южна Америка	Јужна Америка
Япон	Јапан
јапонски	јапански

Бувши округи / жупни дзе жили Русини

Берег	Берег
Земплин	Земплин
Мармарош	Мармарош
Спиш	Спиш
Угоча	Угоча
Уж	Уж
Шариш	Шариш

*Бивши окрузи / жупаније где су живели
Русини*

Берег	Берег
Земплин	Земплин
Мармарош	Мармарош
Спиш	Спиш
Угоча	Угоча
Уж	Уж
Шариш	Шариш

Зединени Америцки Држави
америцки, американски

Україна	Сједињене Америчке Државе
українски	амерички
Шведска	Украјина
шведски	украински
	Шведска
	шведски

Сједињене Америчке Државе

амерички

Україна	Сједињене Америчке Државе
українски	амерички
Шведска	Украјина
шведски	украински
	Шведска
	шведски

барка
блато
брег
валал
водопад

локва
блато
брег
село
водопад

габи	таласи
гац, шлайс, брана	брана
гидрант	хидрант
гліна	глина
гной	ћубриво; гнојиво
гранїт	гранит
доліна	долина
древо	дрво
железо	гвожђе
жридло	извор
злато	злато
знаки; табли	знаки; табле
камень	камен
коровче, коров, газ	коров
керозин	керозин
лампащик	маслачак
лелия	љиљан
лісток	лист
лісце	лишће
лукі, яраш	ливада
любичица	љубичица
ляд	лед
маргитка, красавец	маргарета
млїн	млин
мочар	мочвара
мрамор	мрамор
озеро	језеро
океан	океан
пертролеум, витрион	петролеј
пирня, гар	пепео
планета	планета
плех	плех
пустиня	пустинја
ровнїна	равница
рошлїна	билька
ружа	ружа
садза, гар	чађ
скала, стина	стена
слунечнїк	сунцокрет
слуп	стуб
стрибло	сребро
студня, студзенка	бунар
суша	суша
трешен€ жемі	земљотрес
тулїпан, тулипан	тулипан
угл€, угель	угаль

челік
черяк, гущава
шено

челик
жбун
сено

животинї
домашнї животинї
[домашнї] заяц
брамушка, грамушка
буяк
вивирка
вовк
вол
врана
гавран
гад
голуб
гуска
гамила
говля
горила
жаба
здохлїнар
игелкасте праше
кандур
качка
когут
коза
коњ
коритнявка
крава
кура
курче
лаба
лебед
лїшка
маймун, налпа
мачка
медведз
миш, миша
мотиль, лепетка
муха
овца
орел
осел, магарец
паук

животиње
домаће животиње
[домаћи] зец
мрав
бик
веверица
вук
во
врана
гавран
змија
голуб
гуска
камила
рода
горила
жаба
лешинар
бодљикаво прасе
мачак
патка
петао
коза
коњ
корњача
крава
кокошка
пиле
шапа
лабуд
лисица
мајмун
мачка
медвед
миш
лелтир
мува
овца
орао
магарац
паук

паучина
 паткань
 пергач
 пес
 птица
 пчола
 рак
 сова
 статок, бидло
 суньога
 хвост
 хробак, буба; блошица
 хліста
 дижджова хліста
 пантлічарка
 швиня; праше
 ястог
 ястреб

паучина
 пацов
 слепи миш
 пас
 птица
 пчела
 рак
 сова
 стока
 комарац
 реп
 црв, буба; стеница
 глиста
 кишна глиста
 пантльчара
 свиња; прасе
 яастог
 яастреб

XIX

Работа и професії

Дзе роби твой оцец?
 Яка ваша робота / професия?
 Любице свою роботу? Пачи вам ше ваша
 робота?
 Кельо вас плаца? Кельо зарабяце на
 мешац?
 Вон достава штири тижні плаценого
 одпочивку кожди рок.
 Порция висша того року як прешлого.
 Робим осем годзинни тижньово у ноцній
 змени, а трицец два годзини у
 дньовей змени.
 Фабрика заварта всботу и внєдзелю.
 Доставаме годзину за / на полудзенок.
 Мам роботи после школи.
 Дохторе и правніки маю висшу плацу од
 професорох.
 Ви припадаце синдикату?
 Кельо плацице здравствене осигуране?
 Работніки у нашым предпрыяцу буду
 штрайкованац шлідуюцаго тижня.
 Мой бачи пошол до пензії прешлого
 мешаца.
 Єст вельо незанятыих у нашым валале.

Посао и професије

Где ради твој отац?
 Какав је ваш посао / професија?
 Да ли волите свој посао? Да ли вам се
 свиђа ваш посао?
 Колико вас плаћају? Колико зарађујете за
 месец дана?
 Он добија четири недеље плаћеног одмора
 сваке године.
 Порез је већи ове године него прошле.
 Радим осам сати недељно у ноћној смени,
 а тридесет два сата у дневној смени.
 Фабрика је затворена суботом и недељом.
 Добијамо сат времена за ручак.
 Имам посла после школе.
 Лекари и правници имају већу плату од
 професора.
 Да ли припадаце синдикату?
 Колико плаћате здравствено осигурање?
 Радници у нашем предузећу ће
 штрајковати следеће недеље.
 Мој стриц / ујак је отишао у пензију
 прошлог месеца.
 Има пуно незапослених у нашем селу.

Вчера го вириуцели з роботи.
 Вон дочасово одпуштени з роботи.
 Мой дідо земледілець / фармер.
 Вон жиє у малим валале дзе ма хлів,
 животині и студню.
 Вон роби у локалней задруги?
 Нешка ше хаснуу вельки трактори.
 Кед дідо пошол до Зединеных Америцких
 Державох, вон достал роботу у
 рудокопу угля у восточней
 Пенсильвани.

Познайш вон достал роботу у челярні у
 Пітсбургу.

Јуче су га избацили с посла.
 Он је привремено отпуштен с посла.
 Мој деда је земљорадник / фармер.
 Он живи у малом селу где има шталу,
 животиње и бунар.
 Да ли он ради у локалној задрузи?
 Данас се користе велики трактори.
 Када је деда отишао у Сједињене
 Америчке Државе, он је добио посао
 у руднику угља у источној
 Пенсильванији.
 Касније је он добио посао у челичани у
 Пітсбургу.

XIX

Дополнююци слова

апатикар
 байбер
 дохтор, лікар
 драматург, драмски писатель
 задругар
 златар, ювелир
 квицар, квецар
 кухар
 кухарка
 маляр
 медицинска шестра
 месар
 музичар, гудак
 муляр
 огњогашец
 очни дохтор, офтальмолог
 пастир, овчар, югас
 пекар
 писатель
 поет, поета
 поштар
 предавачка
 проститутка; блудніца
 скравец, шнайдер
 слуга; служніца
 статкар, кравар
 уметнік
 фотограф, слиker
 фризерка

Допунске речи

апотекар
 берберин
 доктор, лекар
 драматург, драмски писац
 задругар
 златар, ювелир
 цвећар
 кувар
 куварица
 молер; сликар
 медицинска сестра
 месар
 музичар, свирач
 зидар
 ватрогасац
 очни доктор, офтальмолог
 пастир, овчар, чобанин
 пекар
 писац
 песник, поета
 поштар
 продавачица
 проститутка; блудница
 кројач, шнајдер
 слуга; слушкиња
 сточар, кравар
 уметник
 фотограф
 фризерка

хирург
шеф; газда
шофер, вожач камиона
шустер, шуштер, ципелар

хирург
шеф; газда
шофер, возач камиона
обућар, шустер

XX

Путоване

Вон таки леніви же нїгда не ходзи пешо.
Я праве достал вожацку дозволу.
Вон мал ище / еши єдно транспортне
нєщесце.

Пребита вам гума.

Модлїм вас, наполніце резервоар
и преконтролуйце олей.

Мушим пойсц на гайзібанську станіцу
привезц свойого товариша.

Вше вельки транспорт пияток пополадню.

Меркуйце на опасни круцини на драги.
Мушим одвезц авто до гаражи.

Чи прейдзе на технічним препатрунку?
Зацагніце гамовачки и наштелуйце

шветла.

Ходзице до школи пешо або на
автобусу?

На шлідующим угл€ автобусна
станіца и уход до метроа.

Наш варош вецей не ма тролейбуси.
Гайзібани и камиони превоза робу.
Вони будую ище / еши єден аеродром.
На авиону ше путує лем осем

годзини до Канади.

Я волїм путовац на ладї.

Рихтаме ше на драгу.

Можеце ми дац место при облаку?

Порихтайце свойо пасоши и карти.
Мушиме чекац куфри.

Келью кілометри по граніцу?
Мушиме прейсц през пасошскую контролу
и царину.

Маце визу за ЗАД?

Путовање

Он је тако ленј да никада не иде пешке.
Ја сам управо добио возачку дозволу.
Он је имао још једну саобраћајну несрећу.

Пробушена вам је гума.

Молим вас, напуните резервоар и
преконтролишите уље.

Морам да идем на железничку станицу да
довезем свог друга.

Увек је велики саобраћај петком поподне.
Пазите на опасне кривине на путу.

Морам одвести ауто у гаражу.
Да ли ће проћи на техничком прегледу?
Притегните кочнице и наштелујте

светла.

Да ли идете у школу пешке или
аутобусом?

На следећем углу је аутобуска станица и
улас у метро.

Наш град више нема тролејбуса.
Возови и камиони превозе робу.
Они граде још један аеродром.
Авионом се путује само осам

сати у Канаду.

Ја више волим да путујем бродом.

Спремамо се на пут.

Да ли можете да ми дате место поред
прозора?

Спремите своје пасоше и карте.

Морамо да чекамо кофере.

Колико има километара до границе?
Морамо проћи кроз пасошкую контролу и
царину.

Да ли имате визу за САД?

XX

Дополнююци слова

авения
 акумулатор
 бензинска пумпа
 блатобран
 бранік, щитнік
 геликоптер
 главна драга, автострада
 драга
 дражка
 єднонапрямна улїца
 каросерия
 колесо
 коляй, коляя, колосек
 кормань
 локомотова
 мапа, географска карта
 мерач швидкосци, тахометер
 мотор; авто
 одходи
 пантліка, линия; улїчка
 пияц; вашар, саям
 площа
 приходи
 рампа
 регистерска таблічка
 сирена; пишок
 стопирац
 тротоар, пешацка дражка
 тунел
 улїца
 швичка
 шофершайбна, предне скло

Допунске речи

авенија
 акумулатор
 бензинска пумпа
 блатобран
 браник, штитник
 хеликоптер
 главни пут, аутострада
 пут
 стаза; путић, путељак
 једносмерна улица
 каросерија
 точак
 колосек
 волан
 локомотива
 мапа, географска карта
 мерач брзине, тахометар
 мотор; ауто
 одласци
 трака, линија; уличица
 пијаца; вашар, сајам
 трг
 доласци
 рампа
 регистарска таблица
 сирена; пишталка
 стопиријати
 тротоар, пешачка стаза
 тунел
 улица
 свећица
 шофершајбна, предње стакло

XXI

Здравє

Я хори / хора; болї ме глава, гарло и
 брух.
 Чувствуєце ше дакус лепше?
 Вон цали час таки нервозни.
 Небезпечне ходзиц боси.
 Положце тот фластер на рану.

Здравље

Ја сам болестан / болесна; боли ме глава,
 грло и стомак.
 Да ли се осећате мало боље?
 Он је све време тако нервозан.
 Небезбедно је ходати бос.
 Ставите овај фластер на рану.

Болї ме нога.
Укушела ме суньога.
Чувствуем же будзем мушиц
поворацац / блювац.
Мам цошка у оку.
Вон зламал руку.
Мам заказане у дохтора на три годзин.
Идзце з тим рецептам до апатики.
Берце тоти пилули три раз на дзень,
ложичку того сирупу раз на дзень и
аспирин пред спаньом.
Моя мац була оперована прешлого тижня.

Вон бул у шпиталю / больнїци три тижнї и
цалком оздравел.
Баба ма реуму, алс, слава Богу, нє ма рак.

Йой, як нє любим исц до зубара.
Праве ей два зуби пломбовали а ёден
вицагли.

XXI

Дополнюючи слова

[загноена] рана
анус, анални отвор
баюси
брата
вагина
вена; жила
високи кревови прицисок
глаз
глїбка; дзира
глуши
голи
горбати
гамби
жалудок
живот
зацерпнути; здревнести
зулуфи, батюшки
инфаркт шерца
кашель
кашляц, кашлїц
кихац

Боли ме нога.
Ујео ме комарац.
Осећам да ћу морати да повраћам.

Имам нешто у оку.
Он је сломио руку.
Имам заказано код доктора у три сата.
Идите с овим рецептом у апотеку.
Узимајте ове пилуле три пута дневно,
кашичицу овог сирупа једном
дневно и аспирин пре спавања.
Моја мајка је била оперисана прошле
недеље.
Он је био у болници три недеље и сасвим
је оздравио.
Баба има реуму, али, хвала Богу, нема
рак.
Јој, како не волим да идем код зубара.
Управо су јој два зуба пломбирали а један
извадили.

Допунске речи

[загнојена] рана
анус, анални отвор
бркови
брата
вагина
вена; жила
високи крвни притисак
глаз
шупљина; рупа
глуп
глув
го
грбав
усне
желудац
живот
утрнут
зулуфи, баћушке
инфаркт срца
кашаль
кашљати
кијати

колено	колено
корень	корен
корч, спазм	грч, спазам
косц	кост
крев	кровь
крижи	креста
лікарски препатрунок	лекарски преглед
ліста	лист
ліцо	образ
мозог	мозак
моч, урин	мокраћа, урин
мочов мехир	мокраћна бешика
мускула, мускул	мишић
нєми	нем
нїзки кревови прицисок	низак крвни притисак
нога	нога
ножни ставец	ножни зглоб
нос	нос
палец на ноги	прст на нози
пеги	пеге
пенис	пенис
перши, перша	груди
пета	пета
печинка	јетра
пирщок	бубуљица
плеџо	раме
плюца	плућа
покрутка	бубрег
похребцинова мозговина	кичмена мождина
преганячка, диярея	пролив, дијареја
брух, герния	брух, хернија
рана	рана
ребра	ребра
рендген	рендген
рука; гарсц	рука; шака
скора	кожа
слиза	суга
сцегно	бут
талпа	табан; стопало
твар	лице
уста	уста
ухо	уво, ухо
фатьол, завой	завој
характер, природа, норов	карактер, природа, нарав
хрибет	леђа
хроми	хром

цело	тelo
цицка	сиса
цукрова хорота, диябетес	шећерна болест, дијабетес
чоло	чело
шерцо	срце
шия, карк	шија, врат
шлєпи	слеп
шмерц	смрт
шпиталь за ментално хорих; шалена хижа	болница за ментално оболеле; лудница
ясна	десни

XXII

Урядово роботи

Дзе найблізша поліційска станіца?
Достал кару пре швидке вожене.
Вони були гарештовани прето же мали
даскельо мещки дроги.
Я бы сцел приявиц нещешліви случай.

Модлім вас, виполнїце тот формуляр.
То општина там прейга?
Не, то будинок окружного суда.
Кеди достанеце державянство?
Приходзи судия.
Цо маце на себе?
Дзе канцелария за порції?
Ми маме демократску систему управяня.

Виберанки за предсидателя и парламент
кажды штири роки.
Хто того року кандидати зоз трох главных
партийох?
Велька Британия ище / ещи віше ма краля
и краљицу.
Комунистична партія була єдина
політична партія у Югославії.
Не каждый граждан бул член
Комунистичнай партії.
Мой брат праве пременел партію.
Вон бул у войску, у авіації або у
морнарици?
Петнасти фебруар Дзень державносци
Сербії.

Службени послови

Где је најближа полицијска станица?
Добио је казну због брзе вожње.
Они су били ухапшени зато што су имали
неколико кесица дроге.
Ја бих хтео да пријавим несрећан
случај.
Молим вас, испуните овај формулар.
Да ли је то општина тамо преко?
Не, то је зграда окружног суда.
Када ћете добити држављанство?
Долази судија.
Шта имате на себи?
Где је канцеларија за порезе?
Ми имамо демократски систем
управљања.
Избори за председника и парламент су
сваке четири године.
Ко су ове године кандидати из три главне
партије?
Велика Британија још увек има краља и
краљицу.
Комунистичка партія је била једина
політичка партіја у Југославији.
Није сваки грађанин био члан
Комунистичке партије.
Мој брат је управо променио партіју.
Он је био у војсци, авијацији или у
морнарици?
Петнаести фебруар је Дан државности
Србије.

XXII

Дополнююци слова

барон
битка
виновати
власнік
война
вояк, катона
гарешт; цемніца
городоначальнік
гулиган, напаснік
генерал
жобрак
жемомаєтнік, жемовласнік
забойнік, убийца, забивач
закон; право
злодій, злодієць; криминалець
капітан
кара, штраф; пресуда
коруна
крадош, толвай
мир
невиновати
неприятель
печаць
пиштоль
пияніца, пияк
полицаець, поліцай
порота
посланік
принц; князь
принцеза; княгиня
пушка
раб
сенат
шведок
шлєбода

Допунске речи

барон
битка
крив
власник
рат
војник
затвор; тамница
градоначелник
хулиган, напасник
генерал
просјак
земљовласник
убица
закон; право
злочинац; криминалац
капетан
казна; пресуда
круна
лопов
мир
невин
непријатељ
печат
пиштоль
пијанац, пијаница
полицајац
порота
посланик
принц; кнез
принцеза; кнегиња
пушка
роб
сенат
сведок
слобода

XXIII

Звичайни мена

Женски мена

Ана
Ева
Гелена, Єлена
Мария
Наташа
София
Сузана
Таня
Тереза

Уобичајена имена

Женска имена

Ана
Ева
Јелена, Хелена
Марија
Наташа
Софија
Сузана
Тања
Тереза

Хлопски мена

Александер
Андрый, Андри
Василь, Василий
Дюра; Георгий
Янко; Йоан, Иван
Михал, Михайло, Михаїл
Микола, Миколай
Павле
Петро
Штефан
Федор, Теодор

Мушки имена

Александар
Андрђа
Василије
Ђура; Ђорђе, Георгије
Јанко; Јоан, Иван
Михал, Михајло
Никола, Николај
Павле
Петар
Стефан, Стеван
Теодор

XXIV

Язик за дзеци

Мојо злате / мале дзивчатко.
Мой мили хлапчик.
Ти ангелчок.
Чадо премиленке / наймишче.
Будзеш пукани / бити.
Сцеш дацо папац?
Мушиш исц какац?
Идз чучац / тентац.

Дечији језик¹

Моја златна / мала девојчица.
Мој драги дечко.
Ти си анђелчић.
Чедо најдраже / најмилије.
Добићеш по гузи / батина.
Хоћеш да нешто папаш?
Мораши да идеш да какиш?
Иди да пајкиши / нанаш.

¹ У русинском језику, као и у другим језицима, користи се посебан вокабулар и фразе у комуникацији са децом. Овде су наведене само неке од уобичајених речи.

XXV

Живописни вирази

Вон джмуркнул на мн€.
Пать тераз. Нол€.
То н€ вредзи.
Н€ секирай ме!
Станьце до шора!
Даремно бешедовац з тобу.
Вон роби як конъ.
Вон таки бидни, н€щешлїви чловек.
Вона босорка.
Вше вона випатра так разтрешено.
Яки ши уображенi / суєтни!
Яка ти мала напасц!
Йой, яке ти н€воспитане дзецко!
Його вше н€воля знайдзе.
Вон таки несташни.
Вон глухи як пняк.
Йой, ти глупи як магарец!
Нет анї живей души доокола.
Най жи€ шл€бода!

Живописни изрази

Он је намигнуо на мене.
Гле сада. Дедер.
То не вреди.
Немој ме секирати!
Станите у ред!
Цаба је причати с тобом.
Он ради као конъ.
Он је тако јадан, несрећан човек.
Она је вештица.
Она увек изгледа тако растресено.
Како си уображен / сујетан!
Каква си ти мала напаст!
Јој, што си ти неваспитано дете!
Њега увек неволја снађе.
Он је тако несташан.
Он је глув к'о топ.
Јој, ти си глуп као магарац!
Нема ни живе душе у околини.
Нека живи слобода!

ГРАМАТИЧНИ ПРИЗНАЧКИ / ГРАМАТИЧКЕ БЕЛЕШКЕ

Русински језик је променљив језик, то јест, облик једне речи може се мењати у зависности од функције у реченици. Ова промена, позната као падеж, обично се јавља на завршцима речи. Постоји шест основних падежа у русинском језику: номинатив, генитив, датив, акузатив, инструментал и локатив. У неким типовима реченица појављује се и седми падеж, вокатив. Следеће табеле показују деклинационе завршетке за именице, придеве и заменице.

МЕНОВНЇКИ / ИМЕНИЦЕ

Хлопски род (за живе) / Мушки род (за живо)

	Єднина	Једнина	Множина
<i>Номинатив</i>	брат	брата	браћа
<i>Генитив</i>	брата	брата	браће
<i>Датив</i>	братови	брату	браћи
<i>Акузатив</i>	брата	брата	браћу
<i>Инструментал</i>	братом	братом	браћом
<i>Локатив</i>	братови	брату	браћи
<i>Вокатив</i>	брату	брате	браћо

Хлопски род (за неживе) / Мушки род (за неживо)

	Єднина	Једнина	Множина
<i>Номинатив</i>	мур	зид	мури
<i>Генитив</i>	мура	зида	мурох
<i>Датив</i>	муру	зиду	муром
<i>Акузатив</i>	мур	зид	мури
<i>Инструментал</i>	муром	зидом	мурами
<i>Локатив</i>	муру	зиду	мурох
<i>Вокатив</i>	муру	зиду	мури

Женски род (за живе и неживе) / Женски род (за живо и неживо)

	Єднина	Једнина	Множина
<i>Номинатив</i>	жена	жена	жене
<i>Генитив</i>	жени	жене	женох
<i>Датив</i>	жени	жени	женом
<i>Акузатив</i>	жену	жену	жени
<i>Инструментал</i>	жену	женом	женами
<i>Локатив</i>	жени	жени	женох
<i>Вокатив</i>	жено	жено	жени

Стреднї род (за живе и неживе) / Средњи род (за живо и неживо)

	<i>Єднина</i>	<i>Једнина</i>	<i>Множина</i>	
<i>Номинатив</i>	место	место	места	места
<i>Генитив</i>	места	места	местох	места
<i>Датив</i>	месту	месту	местом	местима
<i>Акузатив</i>	место	место	места	места
<i>Инструментал</i>	местом	местом	местами	местими
<i>Локатив</i>	месце/месту	месту	местох	местима
<i>Вокатив</i>	место	место	места	места

ЗАМЕНОВНІКИ / ЗАМЕНИЦЕ

Особово заменовніки / Личне заменице

	<i>Єднина Перша особа</i>	<i>Једнина Прво лице</i>	<i>Єднина Друга особа</i>	<i>Једнина Друго лице</i>
<i>Номинатив</i>	я	ја	ти	ти
<i>Генитив</i>	мнє/ме	мене/ме	тебе/це	тебе/те
<i>Датив</i>	мнє/ми	мени/ми	тебе/ци	теби/ти
<i>Акузатив</i>	мнє/ме	мене/ме	тебе/це	тебе/те
<i>Инструментал</i>	мну	мном	тобу	тобом
<i>Локатив</i>	мнє	мени	тебе/це	теби
<i>Вокатив</i>	-	-	ти	ти

Єднина / Једнина

Треца особа

/ Треће лице

<i>Номинатив</i>	вон	он	вона	она
<i>Генитив</i>	його/њього/њьго/го	њега/га	єй/њей	ње
<i>Датив</i>	йому/њьому/му	њему/му	єй/њей	њој/јој
<i>Акузатив</i>	його/њього/њьго/го	њега/га	ю/њю	њу
<i>Инструментал</i>	њим	њим/њиме	њю	њом/њоме
<i>Локатив</i>	њим/њьому	њему	њей	њој
<i>Вокатив</i>	-	-	-	-

Множина

<i>Номинатив</i>	ми	ми	ви	ви	вони	они/она/оне
<i>Генитив</i>	нас	нас	вас	вас	їх/њих/их	њих
<i>Датив</i>	нам	нама/нам	вам	вама/вам	їм/њим/им	њима/им
<i>Акузатив</i>	нас	нас	вас	вас	їх/њих/их	њих/их
<i>Инструментал</i>	нами	нама	вами	вама	німа	њима
<i>Локатив</i>	нас	нама	вас	вама	нїх	њима
<i>Вокатив</i>	-	-	ви	ви	-	-

Присвойни заменовніки / Присвојне заменице

	<i>Єднина Хлопски род</i>	<i>Єднина Мушки род</i>	<i>Єднина Женски род</i>	<i>Єднина Женски род</i>
<i>Номинатив</i>	мой	мој	моя	моја
<i>Генитив</i>	мойого	мојег/мог	мојей	моје
<i>Датив</i>	мойому	мојем/мом	мојей	мојој
<i>Акузатив</i>	мойого (живе) / мой (нєживе)	мога (живо) / мој (неживо)	моју	моју
<i>Інструментал</i>	моїм	мојим	мојо	мојом
<i>Локатив</i>	мойому/моїм	мом/мојем	мојей	мојој
<i>Вокатив</i>	мой	мој	моја	моја
	<i>Єднина Стреднїй род</i>	<i>Єднина Средњији род</i>	<i>Множина (шицики роди)</i>	<i>Множина Мушки род</i>
<i>Номинатив</i>	мойо	моје	мойо	моји
<i>Генитив</i>	мойого	мојег/мог	моїх	мојих
<i>Датив</i>	мойому	мојему/мом	моїм	мојим
<i>Акузатив</i>	мойо	моје	моїх /мојо	моје
<i>Інструментал</i>	моїм	мојим	мојма	мојима
<i>Локатив</i>	мойому/моїм	мом/мојем	моїх	мојима
<i>Вокатив</i>	мойо	моје	мојо	моји

Указуючи заменовніки / Показне заменице

	<i>Єднина Хлопски род</i>	<i>Єднина Мушки род</i>	<i>Єднина Женски род</i>	<i>Єднина Женски род</i>
<i>Номинатив</i>	тот	тај	тота	та
<i>Генитив</i>	того	тог(а)	тей	те
<i>Датив</i>	тому	том(е)	тей	тој
<i>Акузатив</i>	того (живе) / тот (нєживе)	тог(а) тај	тоту	ту
<i>Інструментал</i>	тим	тим	тоту	том
<i>Локатив</i>	тому/тим	том(е)	тей	тој
	<i>Єднина Стреднїй род</i>	<i>Єднина Средњији род</i>	<i>Множина (шицики роди)</i>	<i>Множина Мушки род</i>
<i>Номинатив</i>	тото	то	тоти	ти
<i>Генитив</i>	того	тог	тих	тих
<i>Датив</i>	тому	том	тим	тим
<i>Акузатив</i>	тото	то	тих /totи	те
<i>Інструментал</i>	тим	тим	тима	тим
<i>Локатив</i>	тому/тим	том	тих	тим

Опитни заменовнікі / Упитне заменице

	<i>Живе</i>	<i>Живо</i>	<i>Неживе</i>	<i>Неживо</i>
<i>Номинатив</i>	хто	ко	цо	шта
<i>Генитив</i>	кого	кога	чого	чега
<i>Датив</i>	кому	коме	чому	чему
<i>Акузатив</i>	кого	кога	цо	шта
<i>Инструментал</i>	ким	ким	чим	чим
<i>Локатив</i>	ким/кому	коме	чим/чому	Чему
	<i>Єдина</i>	<i>Єднина</i>	<i>Єдина</i>	<i>Єднина</i>
	<i>Хлопски род</i>	<i>Мушки род</i>	<i>Женски род</i>	<i>Женски род</i>
<i>Номинатив</i>	чий	чији	чия	чија
<i>Генитив</i>	чийого	чијег	чијей	чије
<i>Датив</i>	чийому	чијем	чијей	чијој
<i>Акузатив</i>	чийого (живе)	чијег	чију	чију
<i>Инструментал</i>	чиїм	чијим	чију	чијом
<i>Локатив</i>	чийому/чиїм	чијем	чији	чијој
	<i>Єдина</i>	<i>Єднина</i>	<i>Множина</i>	<i>Множина</i>
	<i>Стреднїй род</i>	<i>Средњиј род</i>	<i>(шицки роди)</i>	<i>Мушки род</i>
<i>Номинатив</i>	чийо	чије	чийо	чији
<i>Генитив</i>	чийого	чијег	чијих	чијих
<i>Датив</i>	чийому	чијем	чијим	чијим
<i>Акузатив</i>	чийо	чије	чије	чије
<i>Инструментал</i>	чиїм	чијим	чијма	чијим
<i>Локатив</i>	чиїм/чийому	чијем	чијих	чијим

Други заменовнікі / Друге заменице

Релативне заменице *котри* / *хтори* и упитна заменица *яки* мењају се као придеви.

Повратни заменовнік / Повратна заменица

<i>Генитив</i>	себе	себе
<i>Датив</i>	себе	себи
<i>Акузатив</i>	себе / ше	себе / се
<i>Инструментал</i>	собу	собом
<i>Локатив</i>	себе	себи

ПРИКМЕТНІКИ / ПРИДЕВИ

*Хлопски род (за живе и неживе) /
Мушки род (за живо и неживо)*

	<i>Єдніна</i>	<i>Једніна</i>	<i>Мноожина</i>	<i>Мноожина</i>
<i>Номінатив</i>	добри	добар	добри	добрі
<i>Генитив</i>	доброго	доброг	добріх	добріх
<i>Датив</i>	доброму	добром	добрим	добрим
<i>Акузатив</i>	доброго (живе)	доброг	добріх	добре
	добри (неживе)	/ добар	/ добри	
<i>Інструментал</i>	добрим	добрим	добрима	добрим
<i>Локатив</i>	добрим/доброму	добром	добріх	добрим
<i>Вокатив</i>	добри	добри	добри	добрі

*Женски род (за живе и неживе) /
Женски род (за живо и неживо)*

	<i>Єдніна</i>	<i>Једніна</i>	<i>Мноожина</i>	<i>Мноожина</i>
<i>Номінатив</i>	добра	добра	добри	добре
<i>Генитив</i>	добрей	добре	добріх	добріх
<i>Датив</i>	добрей	дорој	добрим	добрим
<i>Акузатив</i>	добру	добру	добри	добре
<i>Інструментал</i>	добру	добром	добрима	добрим
<i>Локатив</i>	добрей	дорој	добріх	добрим
<i>Вокатив</i>	добра	добра	добри	добре

*Стрєднїй род (за живе и неживе) /
Средњији род (за живо и неживо)*

	<i>Єдніна</i>	<i>Једніна</i>	<i>Мноожина</i>	<i>Мноожина</i>
<i>Номінатив</i>	добре	добро	добри	добра
<i>Генитив</i>	доброго	доброг	добріх	добріх
<i>Датив</i>	доброму	добром	добрим	добрим
<i>Акузатив</i>	добре	добро	добри	добра
<i>Інструментал</i>	добрим	добрим	добрима	добрим
<i>Локатив</i>	добрим/доброму	добром	добріх	добрим
<i>Вокатив</i>	добре	добро	добри	добра

ЧАСТО ХАСНОВАНИ ПРИКМЕТНІКИ / ЧЕСТО КОРИШЋЕНИ ПРИДЕВИ

Следећа листа представља најчешће коришћене придеве. Дат је само облик мушког рода, али може се претпоставити да се женски род завршава на самогласник *-a*, а средњи на самогласник *-e*; нпр. *нагнівани*, *нагнівана*, *нагніване*.

богати	богат
бридки; неприщагујуци	ружан; непривлачен
брудни, люштави	прљав
бувши, дакедишинї	бивши, некадашњи
важни, значни	важан, значајан

велічезни, огромни	величанствен, огроман
вельки	велики
весели	весео
вирни	веран
високи	висок
вистати; змучени	уморан; измучен
возбудзуюци	узбудльив, узбуђујући
вредни, роботни	вредан, радан
ганьбліви	срамежљив
главни	главни
гладни	гладан
гласни	гласан
глїбоки	дубок
глупи	глуп
горуци, печаци	врућ
горди, пишни	горд, поносан
горки	горак
горши	гори
готови; порихтани	готов; спреман
густи; груби	густ; груб
дзирави	шупаль
длуги	дуг
добри	добар
допити	досадан
драги	скуп
други	други
духовити, франтовліви	духовит, шаљив
єден єдини, єден	један једини, један
живи	жив
жимни	хладан
завжати; заняти	заузет; запослен
заганьбени; ганьбліви	постићен; стидљив
задовольни; задоволени	задовољан; задовољен
закрити	покривен
здрави	здрав
иножемни	инострани
интелигентни	ителигентан
интересантни, цикави	интересантан, занимљив
иншаки; розлични	другачији; различит
искусни; учени	искусан; учен
исти; подобни	исти; сличан
кажди	сваки
квашни	кисео
компликовани; зложени	компликован; сложен
комфорни, удобни; приємни	комфоран, удобан; пријатан
кратки	кратак

лєгки	лак, лаган
лєнїви	лењ
лєпши	боли
лїви	леви
любезни, приязни, добри	љубазан, пријатан, добар
любоморни, завидлїви	љубоморан, завидан
любопитни, любопитлїви	љубопитљив
людски, чловечески, гумани	људски, човечан, хуман
мали	мали
малючки, малки, дробни	мален, ситан
мегки	мек
мертви	мртав
млади	млад
мокри	мокар
моцни	јак, снажан, моћан
мудри	мудар
нагнївани, розгнівани	љут, разљућен
нервозни	нервозан
нєвирни	неверан
нєвироятни	невероватан
нєдобри; подли; плани	лош; подао
незадовољни	незадовољан
нєинтересантни, нецикави; допити	неинтересантан, незанимљив; досадан
некомфорни, неудобни; неприемни	некомфоран, неудобан; непријатан
нєлюбезни, нєприязни, нєприемни;	нельузазан, непријатан;
нетоваришски розположени	недругарски расположен
нєправедни, нєсправедлїви	неправедан
нєсигурни, нєбизовни	несигуран
нєсподзивани; зачудовани	изненађен; зачућен
нєучтиви, нєпристойни, нєвоспитани	неучтив, непристојан, неваспитан
нїзки	низак
нови	нов
обични, звичайни	обичан, уобичајен
одkritи	откривен
одроснути	одрастао
озбильни	озбиљан
окремни, специјални	посебан, специјалан
округли	округао
особни	лични
остатнї; прешли	последњи; прошли
очевидни, очивисни, очиглядни	очигледан
оштри	оштар
погришни, нєточни; нєправедни; зли	погрешан, нетачан; неправедан; зао
познати, славни, знаменїти	познат, славан, знаменит
полнi	пун
потребни, нужни, нєобходни	потребан, нужан, неопходан

праведни, справедлїви; фер	праведан; фер
прави	десни
прави ; точни	прави; тачан
празни	празан
предрозсудни; предпрешвчени	предрасудан; предубеђен
прекрасни, красни	прелеп, диван, леп
пријательски, товаришски; любезни	пријательски, другарски; љубазан
прости, єдноставни	прост, једноставан
ридки	редак
сам; неоженети; неодата	сам; неожењен; неудата
сигурни, близовни	сигуран
слаби	слаб
сладки	сладак
слани	слан
смутни, жалосни	тужан, жалостан
спокойни	спокојан
спори, нєшвидки	спор
способни, валушни; схопни	способан; вешт
справедлїви, праведни; фер; обективни	праведан; фер; објективан
стари	стар
странски; цудзи	страни; туђ
страшни	страшан
сухи	сув
сцерпезлїви	стрпљив
талантовани, обдарени, надарени	талентован, обдарен, надарен
тварди; чежки	тврд; тежак
тлусти, клусти	дебeo
тунї	јефтин
тупи; глупи	туп; глуп
узки	узан
упознати; познати	упознат; познат
учтиви, пристойни, воспитани	учтив, пристојан, васпитан
хасновани; вихасновани	коришћен; искоришћен
хасновити	користан
хори	болестан
худи, сухи, ценки	мршав, сув, танак
худобни; бидни	сиромашан; бедан, јадан
циали	цео
ценки	танак
цепли	топао
цихи; мирни	тих; миран
цими, цемни	таман
чежки	тежак
чесни	частан
чисти	чист
шветли	светао

швижи	свеж
широки	широк
шлєбодни	слободан
шмели, храбри, одважни	смео, храбар, одважан
шмишни; забавни; чудни	смешан; забаван; чудан
шумни, красни, фини	леп, фин
щешлїви, задовољни	срећан, задовољан
щешлїви, ћесни	срећан, таличан
јасни	јасан, светао

ДЈЕСЛОВА / ГЛАГОЛИ

Сваки глагол у русинским језику је одређен системом лица, броја и времена. Облик глагола се мења у зависности од субјекта, рода и броја. Промена у облицима глагола огледа се у њиховим наставцима. Табеле ниже пружају примере конјугације за већину глаголских времена. Глаголске конструкције се разликују у зависности од тога да ли је субјекат изостављен или исказан.

<i>Инфинитив</i>	<i>Инфинитив</i>	<i>Инфинитив</i>	<i>Инфинитив</i>
бешедовац	причати	робиц	радити
<i>Тераинї час</i>	<i>Садашње време</i>	<i>Тераинї час</i>	<i>Садашње време</i>
бешедуєм	причам	робим	радим
бешедуєш	причаш	робиш	радиш
бешедує	прича	роби	ради
бешедуєме	причамо	робиме	радимо
бешедуєце	причате	робице	радите
бешедую ²	причају	робя ²	раде
<i>Прешили час</i>		<i>Прошло време</i>	
я бешедовал		ја сам причао	
я бешедовала		ја сам причала	
ти бешедовал		ти си причао	
ти бешедовала		ти си причала	
вон бешедовал		он је причао	
вона бешедовала		она је причала	
воно бешедовало		оно је причало	
ми бешедовали		ми смо причали	
ви бешедовали		ви сте причали	
вони бешедовали		они су причали	

² Поред наставка *-ю* (*бешедую*) и *-я* (*робя*) у трећем лицу множине постоје и наставци *-у* и *-а*. На пример: *писац* – *пишу* (*писати* – они пишу); *лєциц* – *лєца* (*летети* – они лете).

Глагол *робиц* мења се као и у горњој табели: *робел* (*ја сам радио, ти си радио, он је радио*), *робела* (*ја сам радила, ти си радила, она је радила*), *робело* (*оно је радило*), *робели* (*ми смо радили, ви сте радили, они су радили*).

Ако је субјекат изостављен, облици помоћног глагола *буџ* користе се у првим и другим лицима једнине и множине: *сом, ши, - зме, сце, -*. На пример: *бешедовал сом, бешедовал ши, бешедовали зме, бешедовали сце, бешедовали*.

Будуци час

будзем бешедовац
будзеш бешедовац
будзе бешедовац
будземе бешедовац
будзеце бешедовац
буду бешедовац

Будуће време

ја ћу причати / причаћу
ти ћеш причати / причаћеш
он је причати / причаће
ми ћемо причати / причаћемо
ви ћете причати / причаћете
они ће причати / причаће

Глагол *робиц*, који је такође имперфективног / атотивног вида, мења се као у наведеној табели: *будзем робиц* (*ја ћу радити*) итд.

Глаголи перфективног / тотивног вида (*побешедовац, поробиц*) мењају се уз помоћ наставака којима се гради садашње време: *побешедујм* (*ја ћу поразговарати*), *побешедујши* (*ти ћеш поразговарати*); *поробим* (*ја ћу урадити*) итд.

Потенцијал

я би бешедовал
я би бешедовала
ти би бешедовал
ти би бешедовала
вон би бешедовал
вона би бешедовала
воно би бешедовало
ми би бешедовали
ви би бешедовали
вони би бешедовали

Потенцијал

ја би причао / причао бих
ја би причала / причала бих
ти би причао / причао би
ти би причала / причала би
он би причао / причао би
она би причала / причала би
оно би причало / причало би
ми би причали / причали бисмо
ви би причали / причали бисте
они би причали / причали би

И у овом случају субјекат може бити изостављен: *бешедовал* (*бешедовала*) *бим*, *бешедовал* (*бешедовала*) *биши*, *бешедовал* (*бешедовала, бешедовало*) *би*, *бешедовали* *бизме*, *бешедовали* *бисце*, *бешедовали* *би*.

Што се тиче глагола *робиц*, он се понаша као и глагол *бешедовац* у горе приказаној табели: *я би робел* (*ја би радио*) итд.

Императив

бешедуй
най бешедуј
бешедуйме
бешедуйце
най бешедую

Императив

причай
нека прича
причајмо
причајте
нека причају

Императив

роб
най роби
робме
робце
най робя

Императив

ради
нека ради
радимо
радите
нека раде

ПОВРАТНИ ДЇЄСЛОВА / ПОВРАТНИ ГЛАГОЛИ

Инфинитив

бац ше
Терашнїй час
я ше боїм
ти ше боїш
вон (вона, воно) ше бої
ми ше боїме
ви ше боїце
вони ше боя

Инфинитив

плашити се
Садашнє време
ја се плашим / плашим се
ти се плашиш / плашиш се
он (она, оно) се плаши / плаши се
ми се плашимо / плашимо се
ви се плашите / плашите се
они се плаше / плаше се

Прешли час

я (ти, вон) ше бал

вона ше бала
воно ше бало
ми (ви, вони) ше бали

Прошло време

ја сам се плашио / плашио сам се
ти си се плашио / плашио си се
он се плашио / плашио се
она се плашила / плашила се
оно се плашило / плашило се
ми смо се плашили / плашили смо се
ви сте се плашили / плашили сте се
они су се плашили / плашили су се

Будуци час

я ше будзем бац
ти ше будзеш бац, итд.

Будуће време

ја ћу се плашити / плашићу се
ти ћеш се плашити / плашићеш се, итд.

НЕПРАВИЛНИ ДЇЄСЛОВА / НЕПРАВИЛНИ ГЛАГОЛИ

Многи глаголи су неправилни у смислу да одступају од доминирајућих образца наставака. Следеће табеле представљају три најчешћа тзв. неправилна глагола – *буц*, *мац* и *есц* (*бити, имати и јести*).

<i>Инфинитив</i>	<i>Инфинитив</i>	<i>Садашње време</i>	<i>Прешили час</i>	<i>Прошло време</i>
буц	бити			
<i>Терашини час</i> ³				
сом	сам		я бул/бул сом	ја сам био/био сам
ши	си		ти бул/бул ши	ти си био/био си
е	је		вон бул/бул	он је био/био је
е	је		вона була/була	она је била/била је
е	је		воно було/було	оно је било/било је
зме	смо		ми були/були зме	ми смо били/били смо
сце	сте		ви були/були сце	ви сте били/били сте
су	су		вони були/були	они су били/били су
<i>Будуци час</i>			<i>Будуће време</i>	
[я] будзем			ја ћу бити / бићу	
[ти] будзеш			ти ћеш бити / бићеш	
[вон] будзе			он ће бити / биће	
[вона] будзе			она ће бити / биће	
[воно] будзе			оно ће бити / биће	
[ми] будземе			ми ћемо бити / бићемо	
[ви] будзеце			ви ћете бити / бићете	
[вони] буду			они ће бити / биће	
<i>Инфинитив</i>			<i>Инфинитив</i>	
мац	имати			
<i>Терашини час</i>			<i>Садашње време</i>	<i>Прешили час</i>
[я] мам	[ја] имам		я мал/мал сом	ја сам имао/имао сам
[ти] маш	[ти] имаш		ти мал/мал ши	ти си имао/имао си
[вон] ма	[он] има		вон мал/мал	он је имао/имао је
[вона] ма	[она] има		вона мала/мала	она је имала/имала је
[воно] ма	[оно] има		воно мало/мало	оно је имало/имало је
[ми] маме	[ми] имамо		ми мали/мали зме	ми смо имали/имали смо
[ви] маце	[ви] имате		ви мали/мали сце	ви сте имали/имали сте
[вони] маю	[они] имају		вони мали/мали	они су имали/имали су
<i>Будуци час</i>			<i>Будуће време</i>	
[я] будзем мац, итд.			ја ћу имати / имаћу, итд.	

³ Облици садашњег времена глагола *буц* не јављују се са исказаним субјектом. На пример: или *я школляр*, или *школляр сом* (*ја сам ћак, ћак сам*) итд.

<i>Инфинитив</i>	<i>Инфинитив</i>	<i>Прошло време</i>
есц	јести	
<i>Тешни час</i>	<i>Садашње време</i>	<i>Прошло време</i>
[я] єм	[ја] једем	ја сам јео/јео сам
[ти] єш	[ти] једеш	ти си јео/јео си
[вон] є	[он] једе	он је јео/јео је
[вона] є	[она] једе	она је јела/јела је
[воно] є	[оно] једе	овоно јело/јело је
[ми] єме	[ми] једемо	ми смо јели/јели смо
[ви] єце	[ви] једете	ви сте јели/јели сте
[вони] єдза	[они] једу	они су јели/јели су
<i>Будуци час</i>		<i>Будуће време</i>
[я] будзем єсц, итд.		ја ћу јести / јешћу, итд.

ГЛАГОЛСКИ ВИД

Глаголи у русинском језику имају два вида: имперфективни / аtotивни и перфективни / totивни. У основи имперфективни глагол означава непрекидну радњу или недовршену радњу, а перфективни означава завршену радњу; аtotивни глагол сагледава радњу у структури, а totивни у целини. Глаголски вид се јавља у свим глаголским временима, с тим што се садашње време не може градити од перфективних / totивних глагола.

<i>Имперф. дїеслова</i>	<i>Имперф. глаголи</i>	<i>Перфект. дїеслова</i>	<i>Перфект. глаголи</i>
давац	давати	дац	дати
[я] давам	[ја] дајем	[я] дам	ја ћу дати/даћу
я давал/давал сом	ја сам давао/ давао сам	ја дал/ дал сом	ја сам дао/дао сам
робиц	радити	зробиц	урадити
[я] робим	[ја] радим	[я] зробим	ја ћу урадити/ урадићу
я робел/робел сом	ја сам радио/ радио сам	ја зробел/ зробел сом	ја сам урадио/ урадио сам
приношиц	доносити	принесц	донети
[я] приношим	[ја] доносим	[я] принешем	ја ћу донети/донаћу
я приношел/ приношел сом	ја сам доносио/ доносио сам	ја принесол/ принесол сом	ја сам донео/ донаео сам

ЧАСТО ХАСНОВАНИ ДЈЕСЛОВА / ЧЕСТО КОРИШЋЕНИ ГЛАГОЛИ

У следећој листи наведени су глаголи у инфинитиву који се најчешће користе. У случајевима када постоје глаголи оба вида, тј. видски парови, прво је навођен имперфективни / атотивни глагол, а иза зареза перфективни / атотивни глагол. Ако дотични глагол има само један вид, он је дат у загради.

бавиц, ше, побавиц ше; грац, одграц

бановац, побановац; жаловац,

пожаловац; буц жаль (*имп.*)

бац ше (*имп.*); буц злекнути (*имп.*)

бежац (бежиц), побегнуц

бешедовац, побешедовац; гуториц,

погуториц

бивац (*имп.*); пребувац (*имп.*), жиц

биц ше, побиц ше; бориц ше (*имп.*)

биц, вдериц (побиц); потрафиц, потрафиц

бочкац, побочкац; циловац, поциловац

брац, вжац; заберац, завжац

брехац, збрехнуц (забрехац)

будовац, будовац

вдериц (*перф.*)

вериц, увериц

вечерац (*имп.*); навечерац ше (*перф.*)

видзиц, увидзиц

винчовац (жичиц), повинчовац

випатрац (*имп.*); указовац ше, указац ше

виходзиц, висц

вишац, обешиц (повишац); вишиц (*имп.*)

влапац, влапиц; грабац, зграбиц

вожиц (гониц, гнац), одвезц (одгнац)

валац, повалац

врацац, врациц; врацац ше, врациц ше

врец, зоврец

глједац, поглједац

губиц, погубиц; упрепасцовац,

упрепасциц; розмазовац, розмазац

гуториц, погуториц (повесц, гвариц);

приповедац, виприповедац

давац руки, дац руки; руковац ше,

поруковац ше

давац, дац

дзвигац, дзвигнуц (подзвигнуц); зберац,

играти се, поиграти се; свирати,

одсвирати

кајати се, покајати се; жалити, зажалити;

бити жао

плашити се; бити уплашен

трчати, потрчати

причати, попричати; говорити, рећи

становати; пребивати, живети

тући ше, потући се; борити се

тући, ударити (истући); погађати,

погодити

љубити, пољубити

узимати, узети; заузимати, заузети

лајати, залајати

градити, изградити

ударити

веровати, поверовати

вечерати; навечерати се

видети, увидети

честитати; желети, пожелети

изгледати; показивати се, показати се

излазити, изаћи

качити, окачити; висити

хватати, ухватити; грабити, зграбити

возити (терати), одвести (терати)

звати, позвати

враћати, вратити; враћати се, вратити се

кључати, прокључати

тражити, потражити

кварити, покварити; упропашћавати,

упропастити; мазити, размазати

говорити, рећи (казати); причати,

испричати

давати руке, дати руке; руковати се,

поруковати се

давати, дати

дизати, дигнути (подићи); скупљати,

позберац	покупити
дихац, удихнуц	дисати, удахнути
доставац, достац; здобувац, здобуц	добијати, добити; стицати, стећи
дотикац, дотхнуц; дорушовац (рушац), дорушиц	додиривати, додирнути; дотицати (дирати), дотаћи
драпац, подратац; шкрабац, пошкрабац	гребати, ограбати; чешати, почешати
дрец ше, роздрец ше; кричац, скричац	дерати се, раздерати се; викати, викнути
дриляц, дриліц; гурац, гурнуц	гурати, гурнути
думац, подумац; роздумовац, роздумац	мислити, помислити; размишљати, размислити
єднац ше, поєднац ше	погађати се (ценкати се), погодити се
єсц, поєсц	јести, појести
жадац, пожадац; сцец, зосцец	желети, пожелети; хтети
живкац, живкнуц	зевати, зевнути
жиц, пожиц	живети, поживети
жичац, пожичиц	зајмити, позајмити
жувац, пожувац	жвакати, сажвакати
забавяц ше, забавиц ше	забалјати се, забавити се
забивац, забиц	убијати, убити
забувац, забуц	зaborављати, заборавити
заверац, заврец; заперац, запрец	затварати, затворити
закончовац, закончиц	завршавати, завршити
заметац, замесц (позаметац)	мести (чистити), помести (почистити)
застановйовац (становяц), застановиц; ставац, стануц; преставац, престац	заустављати, зауставити; стајати, стати;
зберац, позберац	престајати, престати
знац (<i>имп.</i>)	скупљати, скупити
значиц (<i>имп.</i>); означовац, означиц	знати
знемирийовац, знемириц; допивац, допиц; секирац ше, насекирац ше	значити; означавати, означити
знїшковац (нїщиц), знїшиц	узнемиравати, узнемирити; досађивати,
исц (ходзиц), пойсц	досадити; секирати се, насекирати се
карац, покарац	уништавати, уништити
кармиц, накармиц	ићи (ходати), отићи
кашляц (кашлїц) (<i>имп.</i>); закашляц (закашлїц) ше (<i>перф.</i>)	кажњавати, казнити
кивац, закивац; тресц, затресц	хранити, нахранити
кихац, кихнуц	кашљати; закашљати се
класц, положиц; поставяц, поставиц	њихати, зањихати; трести, затрести
копац, викопац	кијати, кинути
краднуц, украднуц	стављати, ставити; постављати, поставити
критиковац, викритиковац	копати, ископати
кричац (кричиц), скричац (скричиц); врещац (врещиц), зврещац (зврещиц)	красти, украсти
лярмац, злярмац	критиковати, искритиковати
куповац, купиц	викати, викнути; вриштати, завриштати
	дерати се, продерати се
	куповати, купити

куриц ; куриц ше (<i>имп.</i>)	пушити; димити се, пушити се
кусац, покусац (укушиц)	гристи, угристи (уести)
лєгац, легнуц	легати, лећи
лєжац (лєжиц) (<i>имп.</i>)	лежати
лїгац, прелїгнуц (лїгнуц)	гутати, прогутати
любиц, полюбиц	волети, заволети
мальовац, намальовац; фарбиц, офарбиц	сликати, насликати; фарбати, офарбати
махац, махнуц	махати, махнути
мац (<i>имп.</i>)	имати
модлїц, вимодлїц	молити, измолити
модлїц, замодлїц; питац, запитац	молити, замолити; тражити, затражити
мушиц (<i>имп.</i>)	морати
находзиц, найсц	нализити, наћи
ненавидзиц (<i>имп.</i>); мержиц (<i>имп.</i>)	презирати; мрзети
нєсподзивйовац, нєсподзивац	изненађивати, изненадити
нессц (ношиц, приношиц), принесц; везц (вожиц, превожиц), превезц	носити (доносити), донети; возити (превозити), превести
обачовац, обачиц	примећивати, приметити
обецковац, обецац	обећавати, обећати
обрацац, обрациц; круциц (закруцац, закруцовац), закруциц	окретати, окренути; вртети, завртети; завртати, заврнути
обходзиц, обисц	обилазити, обићи
обдивац, одбиц; одказовац, одказац	одбијати, одбити; отказивати, отказати
одвітовац (<i>имп. и перф.</i>); одповесц	одговарати / одговорити; одговорити
одлучовац, одлучиц; ришовац, ришиц	одлучивати, одлучити; решавати, решити
одпочивац, одпочинуц	одмарати, одморити
одходзиц, пойсц	одлазити, отићи
оставац, остац	остајати, остати
отверац, отвориц	отварати, отворити
охабяц, охабиц; напущовац, напущиц	остављати, оставити; напуштати, напустити
ошміховац ше (шмишкац ше), ошміхнуц ше	осмехивати се (смешкати се), осмехнути се
падац, спаднуц; опадовац, опаднуц	падати, пасти; опадати, опасти
паметац, запаметац; здогадовац ше, здогаднуц ще	памтити, запамтити; сећати се, сетити се
пасовац, напасовац	пасовати, напасовати
патриц, попатриц	гледати, погледати
пачиц ше, попачиц ше; любиц, полюбиц	свиђати се, свидети се; волети, заволети
писац, написац	писати, написати
питац ше, опитац ше	питати, упитати
пиц, попиц	пити, попити
плакац (<i>имп.</i>)	плакати
плївац, преплївац	плівати, преплівати
победзовац, победзиц; освойовац, освоїц	побеђивати, победити; освајати, освојити
поволовац, поволац	позивати, позвати

подписовац, подписац; подписовац ше, подписац ше	потписивати, потписати; потписивати се, потписати се
полудњовац (<i>имп.</i>); наполудњовац ше (<i>перф.</i>)	ручати; наручати се
помагац, помочи (помогнуц)	помагати, помоћи
понагляц, попонагляц	журити, пожурити
поносовац ше, попоносовац ше; скаржиц ше (<i>имп.</i>)	жалити се, пожалити се; јадати се
поставац, постац	постајати, постати
починац, почац; започинац, започац	почињати, почети; започињати, започети
пояшњовац, појашњиц; толковац, потолковац	објашњавати, објаснити; тумачити, растумачити
правиц, направиц; твориц (стваряц), створиц	правити, направити; стварати, створити
предавац, предац	продавати, продати
предлужовац, предлужиц	продужавати, продужити
пренаходзиц, пренайсц; одкривац, одкриц; дознавац, дознац	проналазити, пронаћи; откривати, открити; дознавати, дознати
преходзиц, прейсц	прелазити, проћи
прешвековац, прешвекиц	уверавати, уверити
приблїжовац ше, приблїжиц ше	приближавати се, приближити се
привиковац ше (привикац ше), привикнуц ше; навиковац ше, навикнуц ше	навикавати се, навићи се (навикнути се)
придавац ше, придац ше	предавати се, предати се
придавац, придац; преношиц, пренесц; примушковац, примушиц; наганяц, нагнац	предавати, предати; преносити, пренети; приморавати, приморати; терати, натерати
приношиц (несц), принесц; приводзиц (водзиц), привесц; привожиц (вожиц), привезц	доносити (носити), донети; доводити (водити), довести; довозити (возити), довести
припадац, припаднуц	припадати, припасти
приходзиц, присц; сциговац, сцигнуц	долазити, доћи; стизати, стићи
прицискац, прициснуц; сцискац, сциснуц; пресовац, випресовац	притискати, притиснути; стискати, стиснути; пресовати, испресовати
пробовац, попробовац (спробовац)	пробати, испробати
резац, порезац	сећи, исећи
рихтац ше, порихтац ше; готовиц, приготвиц	спремати се, спремити се; припремати, припремити
робиц, зробиц; окончовац (кончиц), покончиц	радити, урадити; обављати, обавити
роздивац, розбиц; ламац, зламац (поламац)	разбијати, разбити; ломити, сломити (поломити)
розпатрац, розпатриц; роздумовац, роздумац	разгледати; размишљати, размислити
розумиц, порозумиц (зрозумиц); похопијовац, похопиц	схватати, схватити; разумевати, разумети

роснуц, вироснуц	расти, израсти
руцац, руциц	бацати, бацити
скакац, скочиц	скакати, скочити
складац ше, зложиц ше; приставац, пристац	слагати се, сложити се; пристајати, пристати
слушац, послухац	слушати, послушати
случовац ше, случиц ше; ставац ше, стац ше; збувац ше, збуц ше	дешавати се, десити се; збивати се, збити се
спац (<i>имп.</i>)	спавати
спреведац, спревесц; обманьовац, обмануц	варати, преварити; обмањивати, обманути
стavaц, стануц	устајати, устати
старац ше, застарац ше; бриговац ше, забриговац ше	бринути се, забринути се
старац ше, постарац ше	старати се, постарати се
стац, постац	стајати, постајати
страшиц, настрашиц	плашити, заплашити
стретац, стретнуц; стретац ше, стретнуц ше; сходзиц ше, зисц ше	сретати, срести; сретати се, срести се; саставјати се, састати се
секац, сцекнуц	бежати, побећи
сцец, зосцец; жадац, пожадац	хтети; желети, пожелети
танцовац (<i>имп.</i>)	играти (плесати)
трациц час, страциц час	губити време, изгубити време
трациц, страциц	губити, изгубити
тресц, витресц	трести, истрести
тrimац, затримац	држати, задржати
удавац ше, удац ше; поспишовац ше, поспишиц ше; мац успих (<i>имп.</i>)	успевати, успети (поћи за руком); имати успеха
указовац, указац	показивати, показати
умерац, умрец	умирати, умрети
умивац ше, умиц ше	умивати се, умити се
умивац, умиц; помивац, помиц (попомивац); райбац, вирайбац	умивати, умити; прати, оправати (судове); прати, оправати (веш, рубље)
упознавац ше, упознац ше	упознавати се, упознати се
утвердзовац, утврдициц; оправяц, оправиц	утврђивати, утврдити; оправљати, оправити
уходзиц, войсц	улазити, ући
учиц ше, научиц ше; учиц, научиц;	учити се, научити се; учити, научити;
студирац (учиц, виучовац) (<i>имп.</i>)	студирати (учити, изучавати)
фриштиковац (<i>имп.</i>); нафриштиковац ше (<i>перф.</i>)	доручковати; надоручковати се
хасновац, похасновац; вихасновиовац, вихасновац	користити, искористити; искоришћавати, искористити
ходзиц (исц); шейтац ше, прешейтац ше	ходати (ићи); шетати се, прошетати се
цагац (поцаговац), поцагнуц	вући (повлачити), повући
церпиц, прецерпиц; трапиц ше, натрапиц	трпети, претрпети; мучити се, намучити

ше	се
циганіц, сциганіц	лагати, слагати
чекац, причекац	чекати, сачекати
читац, пречитац	читати, прочитати
чувствовац, почувствовац; дотикац, дотхнуц	осећати, осетити; дотицати, дотакнути
чудовац ше, зачудовац ше; буц несподзивани (<i>имп.</i>)	чудити се, зачудити се; бити изненађен
чуц, зачуц; слухац, послухац	чути, зачути; слушати, послушати
шедзиц, пошедзиц	седети, поседети
шеднуц (<i>перф.</i>); шедац, пошедац	сести; седати, поседати
шептац, шепнуц (пошептац)	шаптати (шапутати), шапнути
шиц (зошивац), зошиц	шити (сашивати), сашити
шлідзиц (<i>имп.</i>); провадзиц (<i>имп.</i>)	следити; пратити
шмец (<i>имп.</i>); буц допущене (<i>имп.</i>)	смети; бити дозвољено
шмейц ше, зашмейц ше	смејати се, засмејати се
шніц ше; шніц (<i>имп.</i>)	сањати; сневати
шпивац, зашпивац	певати, запевати
шпуряц, шпuriц; одруцовац, одруциц	бацати, бацити; одбацивати, одбацити
щезовац, щезнуц; капац, скапац; неставац, нестац; трациц ше, страциц ше	ишчезавати, ишчезнути; нестајати, нестати; губити се, изгубити се
щипац, ушипнуц	штипати, уштинути
явяц, явиц; сообщовац, сообщиц	јављати, јавити; саопштавати, саопштити

ПРИМЕНОВНІКИ И ЗЛУЧНІКИ / ПРЕДЛОЗИ И ВЕЗНИЦИ

без	+ <i>ген.</i>	без
3, 303, 30	+ <i>инстр.</i>	с, са
з оглядом на	+ <i>акуз.</i>	с обзиром на
по	+ <i>лок.</i>	по, после
спрам	+ <i>ген.</i>	наспрам, према
през	+ <i>акуз.</i>	кроз
прейг	+ <i>ген.</i>	преко
после	+ <i>ген.</i>	после
против	+ <i>ген.</i>	против
коло, вздлуж		поред, уздуж
тиж		такође
и; а; та		и; а; па
около, доокола	+ <i>ген.</i>	около, наоколо
бо, прето же, зато же		јер, због тога, зато што
пред	+ <i>инстр., акуз.</i>	испред, пред
опрез, напрез	+ <i>ген.</i>	испред
поза	+ <i>акуз.</i>	иза
за	+ <i>инстр.</i>	за
окрем, крем	+ <i>ген.</i>	осим, изузев

и ... и ...		и ... и ...
медзи, помедзи	+ <i>инстр.</i> , <i>акуз.</i>	између
але		али
або ... або .../лјубо ... лјубо ...		или ... или ...
далеко од	+ <i>ген.</i>	далеко од
пре	+ <i>акуз.</i>	због
наприклад, напр.		например, нпр.
од	+ <i>ген.</i>	од
кед		када
у	+ <i>лок.</i>	у
до	+ <i>ген.</i> (<i>кремтање</i>)	у
же		да
же бим (биш ...)		да бих (би ...)
настред, наштред	+ <i>ген.</i>	насред
знука	+ <i>ген.</i>	изнутра
место, наместо	+ <i>ген.</i>	уместо
блїзко при	+ <i>лок.</i>	близу код
блїзко	+ <i>ген.</i>	близу
анї		ни
анї ... анї ...		ни ... ни ...
на	+ <i>лок.</i> , <i>акуз.</i>	на; према
на драги		на путу
вец, веџка		онда
под, попод	+ <i>инстр.</i> , <i>акуз.</i>	испод
о	+ <i>лок.</i>	о
понад, над	+ <i>акуз.</i> , <i>инстр.</i>	над, изнад
ци ше дотика	+ <i>ген.</i>	што се тиче

ЗМИСТ

Уводне слово	
Руска кирилка	
I Поздрави	
II Представян€ и нащиви	
III Молби, дзекованя, пребачована,	
н€сподзиваня	
IV Питаня	
V Розумен€	
VI Хвиля	
VII Днї, мешаци, рочни часци, швета,	
датуми	
VIII Числа	
IX Час	
X Дњови порядок	
XI Фамелия и товарише	
XII Дом	
XIII Єдзен€	
XIV У варошу	
XV Забава	
XVI Церква и святочносци	
XVII Школа и учен€	
XVIII Напрями и география	
XIX Робота и професії	
XX Путован€	
XXI Здраве	
XXII Урядово роботи	
XXIII Звичайни мена	
XIV Язык за дзеци	
XV Живописни вирази	
Граматични призначаки	
Меновнїки	
Заменовнїки	
Прикметнїки	
Дїеслова	
Применовнїки и злучнїки	

САДРЖАЈ

Уводне слово	3
Русинска ћирилица	5
I Поздрави	6
II Представљање и посете	6
III Молбе, захваљивања, извиђења,	
изненађења	7
IV Питања	8
V Разумевање	8
VI Време	9
VII Дани, месеци, годишња доба,	
празници, датуми	10
VIII Бројеви	12
IX Време	14
X Дневни распоред	16
XI Породица и пријатељи	16
XII Дом	18
XIII Јела	21
XIV У граду	26
XV Забава	30
XVI Црква и светковине	34
XVII Школа и учење	36
XVIII Правци и географија	38
XIX Посао и професије	44
XX Путовање	46
XXI Здравље	47
XXII Службени послови	50
XXIII Уобичајена имена	52
XIV Дечији језик	52
XV Живописни изрази	53
Граматичке белешке	54
Именице	54
Заменице	55
Придеви	58
Глаголи	62
Предлози и везници	72

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВИМ САДЗЕ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ОДДЗЕЛЕНЕ ЗА РУСИНИСТИКУ

Електронски обробок и прелом:
Игор Лекић

ISBN
978-86-6065-428-3

URL
<http://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2017/978-86-6065-428-3>

СИР - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

811.161.2(075.8)

ФЕЙСА, Михајло, 1957-

Бешедуйме по руски = Говоримо русински [Електронски извор] / Михајло Фейса. -
Нови Сад : Филозофски факултет, Одделене за русинистику, 2017

Način dostupa (URL): <http://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2017/978-86-6065-428-3>. - Насл. са
насловног екрана. - Текст упоредо на русин. и срп. језику. - Опис заснован на стању на
дан: 21. 09. 2017.

ISBN 978-86-6065-428-3

а) Русински језик
COBISS.SR-ID 317118471